



Brüssel, 27.10.2015
SWD(2015) 205 final

PART 1/3

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT

Liidu õigusakte ja poliitikat toetav Euroopa standardimisalane vademeekum

I OSA

Euroopa standardiorganitele esitatavate komisjoni standardimistaotluste tähtsus

Sisukord

0.	SISSEJUHATUS	2
1.	EESMÄRGID	3
2.	EUROOPA STANDARDIMISE TÄHTSUS EUROOPA LIIDUS	4
2.1.	Viitedokumendid, milles on sätestatud liidu standardimispoliitika ja millega viiakse seda poliitikat ellu	4
2.2.	Tunnustatud Euroopa standardiorganid	6
3.	KOMISJONI STANDARDIMISTAOTLUSTE TÄHTSUS	7
3.1.	Standardimistaotluse mõiste	7
3.2.	Standardimistaotlus kui rakendusakt	9
3.3.	Standardimistaotlusele mittevastavuse tagajärjed	10
4.	KOMISJONI TAOTLETUD EUROOPA STANDARDIMISES OSALEJAD	10
4.1.	Määrusega tunnustatud peamised osalejad	10
4.2.	Komisjoni roll	11
4.3.	Liikmesriikide roll standardimistegevuse käigus	13
4.4.	Euroopa standardiorganite roll	13
4.5.	Euroopa standardiorgani liikmete, sealhulgas riikide standardiorganisatsioonide roll	14
4.6.	Liidu rahastatavate Euroopa sidusrühmade organisatsioonide roll	14
4.7.	Tööstuse roll	15
5.	STANDARDIMISTAOTLUSE ESITAMISE TINGIMUSED	15
5.1.	Standardimistaotluste iga-aastane kavandamine	15
5.2.	Standardimistaotluse esitamise põhitingimused	17
5.3.	Euroopa standardimisega seotud ettevalmistus- ja lisategevus	19
5.4.	Valdkonnad, kus võib kasutada standardimistaotlusi	20
5.5.	Valdkonnad, kus tuleb kasutada standardimistaotlusi	21
6.	KOHALDAMISALA, TAOTLETUD TÖÖPROGRAMM JA STANDARDIMISTAOTLUSE KEHTIVUS	22
6.1.	Standardimistaotluse kohaldamisala	22
6.2.	Taotletud tööprogrammid ja tööprogrammide muudatused	23
6.3.	Standardimistaotluse kehtivus	23
6.4.	Liidu õigusakte toetavate Euroopa standardite läbivaatamine	24
6.5.	Mõju direktiivi 98/34/EÜ alusel esitatud standardimistaotlustele	25
7.	EUROOPA STANDARDIORGANITE KOOSTATUD DOKUMENTIDE VASTAVUSE HINDAMINE	25

7.1. Vastavushindamise teostamise põhjused ja ulatus	25
7.2. Vastavushindamise meetod	26
7.3. Vastavushindamise tulemuste kasutamine	27
I LISA. TAUST	28
II LISA. LIIDU STANDARDIMISPOLIITIKA VIITEDOKUMENDID	31

0. SISSEJUHATUS

Käesolev *Euroopa standardimisalane vademeekum* koosneb järgmistest standardimistaotlusi käsitlevatest osadest:

I osa, mis käsitleb Euroopa standardiorganitele esitatavate komisjoni standardimistaotluste **tähtsust** ning on adresseeritud komisjoni ametnikele ja kõikidele Euroopa standardimissüsteemis osalejatele;

II osa, mis käsitleb komisjoni standardimistaotluste **ettevalmistamist ja vastuvõtmist** ning on adresseeritud komisjoni ametnikele, ning

III osa, mis käsitleb Euroopa standardiorganitele ette nähtud standardimistaotluste **täitmise suuniseid** ning on adresseeritud Euroopa standardiorganitele ja nende tehnilistele üksustele.

Vademeekum avaldati algselt 2003. aastal ja vaadati esimest korda läbi 2009. aastal. Käesoleva teise läbivaatamise käigus kajastatakse komisjoni 2011. aasta juuni teatise „Euroopa standardeid käsitlev strateegiline visioon: Euroopa majanduse jätkusuutliku kasvu edendamine ja kiirendamine 2020. aastaks”¹ kindlaks määratud meetmeid ning Euroopa standardimist käsitleva määruse (EL) nr 1025/2012² (edaspidi „määrus”) nõudeid. Vademeekumi algversioon koostati vastusena nõukogu 1999. aasta resolutsioonis esitatud taotlusele³:

„Nõukogu kutsub komisjoni üles tagama, et

- uue lähenemisviisi kohased standardimisvolitused valmistatakse ette täpselt ja tõhusalt, andes liikmesriikidele ja Euroopa standardiorganitele piisava võimaluse kaasa lüüa;
- volitustega hõlmatud standardimistegevuse üle teostatakse tõhusat järelevalvet ning koos Euroopa standardiorganitega uuritakse asjakohaseid meetmeid, et tagada nõuetekohane edasimineku”.

Läbivaadatud *vademeekumiga* (nagu ka määrusega) reageeritakse ka Euroopa Parlamendi 21. oktoobri 2010. aasta resolutsioonile Euroopa standardimise tuleviku kohta⁴:

„Euroopa Parlament [---]

15. [---] rõhutab, et Euroopa seadusandja peab määruse oluliste nõuete määramisel olema ülimalt valvas ja täpne, samas kui komisjon peab volitustes selgelt ja täpselt määramise standardimise eesmärgid; toonitab, et standardijate osa peaks piirnema seadusandja seatud eesmärkide

¹ KOM(2011) 311 lõplik, 1.6.2011; vt II lisa.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1025/2012, 25. oktoober 2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012); vt II lisa.

³ EÜT C 141, 19.5.2000.

⁴ 2010/2051(INI);
[http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2010/2051\(INI\)](http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2010/2051(INI)).

saavutamise tehniliste vahendite määratlemisega, tagades ühtlasi kõrgetasemelise kaitse; [---]

22. palub komisjonil läbi vaadata ja ratsionaliseerida Euroopa standardiorganitele standardimisvolituste andmise menetlus, nii et see sisaldaks ka asjaomaste sidusrühmadega konsulteerimise etappi ja põhjalikku analüüsi, millega põhjendatakse uue standardi väljatöötamise vajalikkust, et kindlustada standardimise asjakohasus, vältida kattuvat tööd ja erinevate standardite ja spetsifikatsioonide levikut”.

Kui algses *vademeekumis* käsitleti peamiselt vaid toodetega seotud liidu ühtlustamisõigusaktide (st uue lähenemisviisi õigusaktide) alusel esitatud standardimistaotlusi, siis käesolev läbivaadatud versioon on märksa ulatuslikum ja kajastab määruses sätestatud liidu läbivaadatud standardimispoliitikat.

I–III osas ei käsitleta harmoneeritud standardite suhtes esitatud ametlikke vastuväiteid ega harmoneeritud standardite kohta viidete avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*⁵.

Vademeekumi läbivaatamisel (komisjon on esitanud läbivaadatud versiooni standardite komiteele) on komisjon püüdnud seda ajakohastada ja kajastada määrusega tehtud muudatusi, mis käsitlevad toodetele ja teenustele liidu õigusakte ja poliitikat toetavate Euroopa standardite kehtestamise ja Euroopa standardimisdokumentide koostamise eeskirju.

1. EESMÄRGID

Käesoleva dokumendi eesmärk on tagada ühine arusaam Euroopa standardiorganitele⁶ esitatavate komisjoni standardimistaotluste (volituste) tähtsusest ning nende taotluste kavandamises, ettevalmistamises ja täitmisel kaasa löövate eri osalejate rollist ja vastutusest. See on adresseeritud kõikidele Euroopa standardimissüsteemis osalejatele ning eelkõige komisjoni ametnikele, liikmesriikide avaliku sektori asutustele ja EFTA riikidele, Euroopa standardiorganitele, määruse III lisas kindlaks määratud organisatsioonidele,⁷ riikide standardiorganisatsioonidele ja kõikidele Euroopa standardimise sidusrühmadele.

Kooskõlas määruse artikliga 1 ja artikli 10 lõikega 1 **võib liit kasutada Euroopa standardimist poliitikavahendina, et toetada liidu õigusaktide ja poliitika kohaldamist toodete ja teenuste puhul.** Komisjon võib paluda standardimistaotluse kaudu Euroopa standardiorganitel töötada välja **Euroopa standardid** või **Euroopa standardimisdokumendid**, mis:

- arvestavad üldsuse huvidega ja taotluses selgelt esitatud poliitikaeesmärkidega;
- lähtuvad turust ning
- toetuvad konsensusele.

⁵ Neid käsitletakse teistes dokumentides.

⁶ Vt määruse I lisa: Euroopa standardiorganid on Euroopa Standardikomitee (CEN), Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee (CENELEC) ja Euroopa Telekommunikatsioonistandardite Instituut (ETSI).

⁷ http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/key-players/index_en.htm.

Komisjon määrab taotluses kindlaks ka „koostatava dokumendi sisule esitatavad nõuded ja dokumendi vastuvõtmise tähtpäev”.

Määrusega tehakse standardimistaotluste kavandamise, ettevalmistamise, vastuvõtmise ja täitmise protsessi suured muudatused seoses kaasavuse, läbipaistvuse ja konkreetse taotluses esitatud nõuete järgimisega. Samuti tagatakse määrusega kindel õiguslik alus taotluste esitamiseks valdkondades, mis ei ole hõlmatud tooteid käsitlevate liidu ühtlustamisõigusaktidega (st ka teenuste puhul), ning võimaldatakse komisjonil esitada valdkondades, kus liidu õigusaktid puuduvad, liidu poliitikat toetavaid taotlusi ja paluda Euroopa standardiorganitel koostada pigem Euroopa standardimisdokumendid⁸ kui Euroopa standardid.

Käesolev *vademeekum* on juhenddokument, milles käsitletakse kõiki Euroopa standardiorganitele esitatavaid standardimistaotlusi, mille komisjon on vastu võtnud vastavalt määruse artikli 10 lõigetele 1 ja 2. Samuti selgitatakse selles määruse mõju nende taotluste täitmisele, mis on esitatud enne määruse kohaldatavaks muutumist.

Teatavad liidu valdkondlikud õigusaktid⁹ võivad sisaldada erisätteid standardimistaotluste kohaldamisala, sisu ja vastuvõtmise kohta, mida ei ole käesolevas dokumendis eraldi käsitletud.

Käesolevas dokumendis pööratakse erilist tähelepanu liidu õigusaktide kohaldamist toetavate Euroopa standardite kehtestamise taotlustele, et tagada „kaudse viitamise”¹⁰ sidus kohaldamine harmoneeritud või muude Euroopa standardite ja nendega seotud protsesside suhtes.

Lisades on esitatud taustteave standardimise tähtsuse kohta avalikus poliitikas ja lingid peamistele viitedokumentidele.

2. EUROOPA STANDARDIMISE TÄHTSUS EUROOPA LIIDUS

2.1. Viitedokumendid, milles on sätestatud liidu standardimispoliitika ja millega viiakse seda poliitikat ellu

Liidu standardimispoliitika aluspõhimõtted on sätestatud järgmistes dokumentides:

a) määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist

Määrus on õiguslik alus Euroopa standardiorganitele esitatavatele komisjoni taotlustele koostada liidu õigusakte ja poliitikat toetavad Euroopa standardid või Euroopa standardimisdokumendid.

⁸ Mõiste „Euroopa standardimisdokument” on määratletud määruse artikli 2 punktis 2 kui „mis tahes muu tehniline spetsifikatsioon peale Euroopa standardi, mille Euroopa standardiorganisatsioon on vastu võtnud korduvaks või pidevaks kasutuseks ja mille järgimine ei ole kohustuslik”.

⁹ Nt määrus (EL) nr 305/2011 ehitustoodete kohta.

¹⁰ Käesolevas dokumendis tähendab:

- „kaudne viitamine” (standarditele liidu õigusaktides) seda, kui liidu õigusaktis esitatakse üldine viide komisjoni taotluse põhjal vastu võetud määratlemata harmoneeritud või muudele Euroopa standarditele, mille järel avaldab komisjon täpsed viited sellistele standarditele *Euroopa Liidu Teatajas* kooskõlas määruse artikli 10 lõikega 6 ja/või valdkondlike õigusaktidega;
- „otsene viitamine” (standarditele liidu õigusaktides) seda, kui asjakohane liidu õigusakt ise sisaldab täpset viidet seadusandja kehtestatud standardile või selle osadele.

Selles eelistatakse kindlalt nimetatud Euroopa standardiorganite standardimisväljundite kasutamist liidu õigusaktide ja poliitika toetamiseks. Samuti on selles sätestatud menetlused, mida kohaldada juhul, kui harmoneeritud standardeid kasutatakse selleks, et oleks võimalik eeldada vastavust õiguslikele nõuetele. Selleks on nähtud määruses ette:

- harmoneeritud standardite kvaliteeti käsitlevad nõuded;
- tingimused harmoneeritud standardi kohta viite avaldamiseks *Euroopa Liidu Teatajas* ning
- menetlus harmoneeritud standardite suhtes ametlike vastuväidete esitamiseks, et kaitsta, piirata või kinnitada vastavuseeldust või see kaotada.

Määruses on kehtestatud Euroopa standardiorganitele ja riikide standardiorganisatsioonidele nõuded läbipaistvuse ja kaasavuse kohta, et vältida kahjulikku mõju, mida võib põhjustada sidusrühmade (nt VKEd või tarbijad) ebapiisav vahetu osalemine või ebapiisav esindatus standardite kehtestamise protsessis või teabe puudumine standardiorganite tööprogrammide kohta. Samuti on selles kehtestatud Euroopa standardimistegevuse rahastamise õiguslik alus.

b) Valdkondlikud õigusaktid

Mõnes liidu valdkondlikus õigusaktis on viidatud Euroopa standarditele kui vabatahtlikule, mõnes kui kohustuslikule õiguslike nõuete täitmise tagamise vahendile (nt selleks et klassifitseerida reguleeritud tooteid ja teenuseid)¹¹. Selliste õigusaktidega nähakse ette lähtepunkt tehnilistele kirjeldustele, mida tuleb täpsustada komisjoni taotletud Euroopa standardites. Samuti võidakse sellega kehtestada lisanõuded või -tingimused määruses sätestatud protsesside jaoks, nagu standardimistaotluste vastuvõtmine, standardi kohta viite avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* ja standardite suhtes vastuväidete esitamine. Neid peensusi ei ole käesolevas dokumendis üksikasjalikult kirjeldatud.

c) Euroopa standardimist käsitlev liidu iga-aastane tööprogramm

Vastavalt määruse artiklile 8 võtab komisjon igal aastal vastu teatise, milles määratakse kindlaks Euroopa standardimise strateegilised prioriteedid, võttes arvesse liidu pikaajalisi majanduskasvustrateegiaid ja muid liidu tegevuspõhimõtteid. Samuti märgitakse tööprogrammis, milliseid Euroopa standardeid ja Euroopa standardimisdokumente on komisjonil kavas Euroopa standardiorganitelt taotleda.

d) Üldised suunised Euroopa standardiorganitega koostöö tegemiseks

Üldised suunised CENi, CENELECi ja ETSI, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) vahelise koostöö jaoks¹² on sätestatud poliitilises dokumendis ning põhinevad arusaamal, milleni jõuti esimest korda 1984. aastal ja mis vaadati läbi 2003. aastal.

Kõnealuses dokumendis kinnitavad partnerid oma ühist arusaama Euroopa standardimise tähtsusest ja selle põhimõtetest (nt avatus, läbipaistvus ja erapooletus) ning oma tahet

¹¹ Komisjoni poliitika on edendada standardite vabatahtlikku kasutamist ja vältida kohustuslikku viitamist standarditele liidu õigusaktides.

¹² ELT C 91, 16.4.2003.

teha nende põhimõtete alusel Euroopa poliitika toetamiseks koostööd. Mõni neist põhimõtetest sätestati hiljem määruses õigusliku nõudena.

e) Partnerluse raamlepingud

Komisjoni ja Euroopa standardiorganite vahelistes korrapäraselt läbivaadatavates partnerluse raamlepingutes¹³ on määratud kindlaks ühised koostööeesmärgid ning määruse artiklite 15 ja 17 alusel Euroopa standardiorganitele antavate toetuste suhtes kohaldatavad haldus- ja finantstingimused.

2.2. Tunnustatud Euroopa standardiorganid

Euroopa Liidus on ühtse turu edukaks rakendamiseks vaja õiguslike nõuete piisava ühtlustamise kõrval ka muid meetmeid, sealhulgas vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamist ning Euroopa ja riikide standardimistevastastikuse käsitlevaid eeskirju. Euroopa standardimisega luuakse ühised standardid, mida kasutatakse ja tunnustatakse laialdaselt kogu liidus, ning kantakse hoolt selle eest, et riikliku standardimisega ei tekitata tarbetuid kaubandustõkkeid, mis oleksid vastuolus ühtse turu põhieeskirjadega.

Määruses tunnustatakse, et just Euroopa standardiorganid ja Euroopa standardid on olulised vahendid rakendamaks liidu standardimisepoliitika eesmärgi. Euroopa standardiorganite väljavalimisel võetakse ajalooliste tegurite kõrval aluseks ka nende tegutsemise kooskõlas tunnustatud menetlustega, mille eesmärk on edendada vabatahtlike riigistandardite ühtlustamist.

Alates direktiivi 83/189/EÜ¹⁴ jõustumisest on Euroopa standardiorganite ja riikide standardiorganisatsioonide tegevust reguleeritud liidus teabevahetust käsitlevate sätetega, et vältida kaubandustõkete tekkimist. Riikide standardiorganisatsioonid on võtnud endale partnerluse kaudu Euroopa standardiorganitega vabatahtlikult ühise eesmärgi ühtlustada vabatahtlikud riigistandardid, mis aitab oluliselt kaasa ühtse turu toimimisele.

Euroopa standardiorganid on liidu jaoks sobivad strateegilised partnerid mitmel põhjusel:

- Euroopa standardiorganite Euroopa tasandil tehtava töö raames teevad riikide standardiorganisatsioonid koostööd ühiste Euroopa standardite loomise nimel; see hoiab ära selliste riigistandardite väljatöötamise, mis võivad tekitada tehnilisi kaubandustõkkeid, isegi kui neile ei viidata siseriiklikes õigusaktides;
- Euroopa standardiorganite sise-eeskirjade kohaselt peavad riikide standardiorganisatsioonid üle võtma kõik Euroopa standardid kui riigistandardid ja tunnustama kõik nendega vastuolus olevad riigistandardid kehtetuks;
- Euroopa standardiorganitel on koostöökokkulepped rahvusvaheliste standardiorganisatsioonidega (nt CENi ja ISO¹⁵ vaheline Viini kokkulepe, CENELECi ja IEC¹⁶ vaheline Dresdeni kokkulepe, ETSI ja ITU¹⁷ vastastikuse

¹³ Määruse artikli 17 lõige 5.

¹⁴ Nõukogu direktiiv 83/189/EMÜ, 28. märts 1983, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja normidest teatamise kord. Direktiiv 98/34/EÜ (EÜT L 204, 21.7.1998) on direktiivi 83/189/EMÜ ja selle muudatuste kodifitseeritud versioon.

¹⁵ Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon.

¹⁶ Rahvusvaheline Elektrotehnikakomisjon.

mõistmise memorandum), mis tagavad, et Euroopa standardite ja seega ka riigistandardite kehtestamine on viidud võimalikult hästi vastavusse rahvusvahelise standardimisega. Sellised kokkulepped võimaldavad ELi/EMP riikidel olla samaväärsete rahvusvaheliste ISO/IEC standardite suurim kasutaja ning

- CENi ja CENELECI liikmete või partneritena on riikide standardiorganisatsioonid huvitatud Euroopa standardimise edendamisest riigi tasandil, sealhulgas levitades Euroopa standardeid oma riigi ametlikus keeles¹⁸ ja pakkudes teenuseid kohalikul tasandil kõikidele riigikeelt kasutavatele sidusrühmadele.

Neist põhjustest on näha, miks määruses kajastatud liidu standardimispoliitikas eelistatakse Euroopa standardeid kui peamisi tehnilisi kirjeldusi, millele viidata liidu õigusaktides, kui selliseid kirjeldusi on vaja.

Samadel põhjustel tuleks liidu õigusaktides viidata teistele standarditele või tehnilistele kirjeldustele vaid pärast hoolikat kaalumist, sest:

- mõnikord ei ole võimalik kindlaks teha, kas sellised standardid või tehnilised kirjeldused on välja töötatud kooskõlas standardimise aluspõhimõtetega¹⁹;
- juurdepääs neile (nagu riiklikud müügi- ja jaotuskohad) võib olla piiratud;
- nende kättesaadavust riikide ametlikes keeltes võivad piirata autoriõigused ja/või kasutusõigused ning
- need ei pruugi olla vastavuses ELis kohaldatavate põhimõtetega.

Euroopa standarditel on eriline roll ka liidu riigihankealastes õigusaktides,²⁰ milles on kindlaks määratud, et riigihangete puhul tuleb tehniliste kirjelduste koostamisel lähtuda eelkõige riigistandarditest, millega on üle võetud Euroopa standardid.

Määruse artiklites 13 ja 14 on sätestatud erieeskirjad, mis käsitlevad riigihangete jaoks selliste IKT tehniliste kirjelduste valimist, mis ei ole Euroopa standardid ega Euroopa standardimisdokumendid.

3. KOMISJONI STANDARDIMISTAOTLUSTE TÄHTSUS

3.1. Standardimistaotluse mõiste

Standardimine on protsess, mis põhineb turu vajadustel. Selle turu osaliste seas on riigiasutused, kes võivad leida, et tehnilised kirjeldused on vajalikud toetamiseks avaliku poliitika elluviimist.

ELis käsitletakse selliseid avalikke vajadusi standardimistaotluses (volituses), mille eesmärk on kaitsta avalikke huve, näiteks et:

¹⁷ Rahvusvaheline Telekommunikatsiooni Liit.

¹⁸ Liit ei ole Euroopa standardite või riigistandardite puhul kasutatavat keelt kindlaks määranud.

¹⁹ Põhimõtted, mida tunnistab standardimise valdkonnas Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO), st sidusus, läbipaistvus, avatus, konsensus, vabatahtlik kohaldamine, sõltumatus erihuvidest ja tõhusus.

²⁰ Direktiivid 2014/24/EL ja 2014/25/EL.

- leppida kokku tervist, ohutust, keskkonnakaitset, tsiviiljulgeolekut ja koostalitlust käsitlevate õiguslike nõuete täitmise viis;
- edendada tehnilist arengut ja riigistandardite ühtlustamist või
- luua paremad raamtingimused Euroopa tööstuse konkurentsivõime suurendamiseks.

Tava esitada Euroopa standardiorganitele taotlusi riigiasutuste vajatavate tehniliste kirjelduste koostamiseks seati sisse direktiiviga 83/189/EMÜ. Standardimistaotlusega paluvad riigiasutused (tegelikult komisjon pärast konsulteerimist liikmesriikidega) Euroopa standardiorganitel koostada riigiasutuste nõuetele vastavad tehnilised kirjeldused, et toetada liidu õigusaktide rakendamist või üldise avaliku poliitika elluviimist. Harmoneeritud standardite puhul on taotluse algne eesmärk tagada Euroopa standardiorganite välja töötatud harmoneeritud standardite kvaliteet (vt nõukogu 7. mai 1985. aasta resolutsioon uue lähenemisviisi kohta tehnilisele ühtlustamisele ja standarditele²¹).

Standardimistaotluses võidakse taotleda, et väljundid (nagu harmoneeritud standardid) põhineksid liidu õigusaktide õiguslikult siduvatel nõuetel. Sel juhul kohustuvad Euroopa standardiorganid taotluse vastuvõtmisel kehtestama tehnilised kirjeldused, mis on kooskõlas õiguslike nõuetega (näiteks olulised nõuded) ning kajastavad kõrget tervishoiu ja ohutuse taset või muu asjaomasel õigusaktis ette nähtud eeltingimuse täitmist.

Standardimistaotluses võidakse taotleda ka selliseid väljundeid, mis ei ole seotud konkreetsete eelnevalt kindlaks määratud õiguslike tingimustega ja mis näiteks edendavad üldist ühtlustamist või tehnoloogia arengut. Sellistel juhtudel ei pea Euroopa standardiorganid pidama standardimistegevuses kinni ühestki konkreetsest liidu õigusaktidel põhinevast eeltingimusest.

Euroopa standardite puhul, mille eesmärk on saavutada konkreetne õiguslik tagajärg,²² peab seadusandja sätestama õigusaktide kaudu ranged nõuded, et kaitsta avalikku huvi, ning need, kes vastutavad standardite ettevalmistamise eest, peavad koostama tehnilised kirjeldused, mis vastavad sellistele nõuetele, nagu need on esitatud standardimistaotluses, ning võtma nõuetekohaselt arvesse standardimise üldtunnustatud seis.

Seepärast ei delegeeri komisjon standardimistaotluse esitamisele Euroopa standardiorganitele ja nende liikmetele poliitilisi volitusi, vaid tunnistab nende erilist tehnilist rolli standardimise protsessis. Taotluses – ning määruses ja asjakohastes valdkondlikes õigusaktides – kirjeldatakse ja põhjendatakse ülesandeid, mille riigiasutus määrab Euroopa standardiorganitele. See määramine on puht tehniline ja on adresseeritud erasektori organitele. Seega ei saa tehnilisi kirjeldusi, mida Euroopa standardiorganid koostavad liidu õigusaktide toetamiseks, pidada kunagi automaatselt esialgse taotlusega vastavuses olevateks,²³ kuna tegemist on poliitilise vastutusega. Komisjon kui taotluse

²¹ „Et see süsteem saaks toimida, on vaja: – ühelt poolt seda, et standardid tagaksid seoses direktiivides kehtestatud nn oluliste nõuetega kvaliteedi [---] Harmoneeritud standardite kvaliteet tuleb tagada komisjoni antud standardimisvolitustega [---]”, EÜT C 136, 4.8.1985.

²² Harmoneeritud standardite puhul on see õiguslik tagajärg määratud kindlaks valdkondlikes õigusaktides ja tavaliselt on selleks „vastavuseeldus”. Käesolevas dokumendis hõlmab see mõiste kõiki võimalikke tagajärgi.

²³ Sama põhimõtet kohaldatakse juhul, kui komisjoni asutused töötavad välja tehnilised kirjeldused, mida kasutatakse liidu õigusaktides või mille komisjon kinnitab kui õiguslikult siduvad.

esitanud asutus peab koostöös Euroopa standardiorganitega alati hindama vastavust oma esialgsele taotlusele (vt ka punkt 7),²⁴ enne kui ta otsustab avaldada viited väljatöötatud standardile *Euroopa Liidu Teatajas* või „liidu ühtlustamise õigusaktide asjakohases aktis sätestatud muul viisil” (määruse artikli 10 lõige 6).

Õiguslikud nõuded, näiteks õigusaktides sätestatud olulised nõuded ja standardimistaotluses esitatud nõuded, tuleks täpselt kindlaks määrata, et vältida olukorda, kus Euroopa standardiorganid tõlgendavad neid väärtalt või seisavad silmitsi poliitiliste valikute tegemisega. See on oluline selleks, et võimaldada neil, kes valmistavad ette liidu õigusakte toetavaid standardeid, koostada kvaliteetseid tehnilisi kirjeldusi, kuivõrd kõik poliitilised valikud tuleb teha seadusandjal. Selliste valikute hulka võib kuuluda teatavate piiride kehtestamine isiku kokkupuutumisele ohuga²⁵ või (harmoneeritud standardite puhul) vastavuseelduse algus- või lõppkuupäeva kindlaksmääramine. Seega tuleb pöörata suurt tähelepanu üksikasjalike ja täpsete, tehnilistest kirjeldustest tuge saavate õiguslike nõuete kehtestamisele, võttes nõuetekohaselt arvesse komisjoni või selle teaduskomiteede esitatud arvamusi.

Euroopa standardiorgani vastu võetud standardimistaotlust tuleks käsitada liidu poliitikaeesmärke toetava Euroopa standardimise võrdlusraamistikuna. Taotlusi tuleks käsitada koos määruse ja Euroopa standardiorganite sise-eeskirjadega standardimistegevuse viitedokumentidena, mis tähendab seda, et need sisaldavad standardimise nõudeid või juhiseid.

3.2. Standardimistaotlus kui rakendusakt

Vastavalt määrusele kasutatakse standardimistaotluste vastuvõtmisel määruuses (EL) nr 182/2011²⁶ (komiteemenetluse määrus) sätestatud menetlust ja standardimistaotluste esitamisel komisjoni rakendusotsust. Määruse artikli 22 lõike 1 alusel loodud komitee (standardite komitee) koostab arvamused rakendusaktide eelnõude kohta, mille saamiseks kasutatakse kontrollimenetlust. Kui standardite komitee esitab rakendusakti eelnõu kohta kvalifitseeritud häälteenamusega heakskiitva arvamuse, võtab komisjon otsuse vastu ja teatab sellest Euroopa standardiorganitele.

Menetlusega kantakse hoolt selle eest, et Euroopa standardiorganitele esitatav standardimistaotlus kajastab riigiasutuste seas saavutatud laialdast heakskiitu ja liikmesriikide tahet.

Standardimistaotlust ei tuleks käsitada pelgalt kui üleskutset alustada vabatahtliku standardimistegevusega – selle vastuvõtmisega kohustuvad Euroopa standardiorganid avaldama kokkulepitud tähtaegadeks selgelt kindlaks määratud väljundid, mis vastavad taotluses esitatud nõuetele.

Samuti, juhul kui Euroopa standardiorganid soovivad küsida liidult rahalisi vahendeid, peaksid nad pidama oma rahastamistaotluses kinni standardimistaotluses esitatud tähtaegadest.

²⁴ Hindamise jaoks võivad komisjon ja Euroopa standardiorganid konsulteerida, kellega soovivad.

²⁵ Nt direktiivis 2006/42/EÜ, mis käsitleb masinaid, ei ole esitatud masinate turuleviimise tingimusena ühtki müraemissiooni piirnõrmi ning selles on sätestatud, et selliseid norme ei saa esitada ka vabatahtlikes harmoneeritud standardites.

²⁶ ELT L 55, 28.2.2011.

Euroopa standardiorganid võivad standardimistaotluse tagasi lükata, kuid nad ei saa tagasi lükata õigusraamistikku, mis sellega toodete või teenuste jaoks luuakse või millele selles viidatakse, ega panna sellele vetot. Kui taotluse töötada välja Euroopa standardid või Euroopa standardimisdokumendid lükkavad tagasi kõik taotluse saanud Euroopa standardiorganid, ei saa see olla selliste Euroopa standardite või Euroopa standardimisdokumendi koostamise õiguslik alus.

Standardimistaotlused, mis on esitatud enne määruse kohaldatavaks muutumist, jäävad standardimistegevuse lähtealuseks, tingimusel et nad ei ole määrusega vastuolus (vt ka punkt 6.5). Ent kuna neid vanu taotlusi ei esitatud rakendusaktidena, ei ole neid võimalik määruse artikli 10 lõike 2 alusel vastu võetud rakendusaktidega muuta.

3.3. Standardimistaotlusele mittevastavuse tagajärjed

Juhtumid, kus Euroopa standardiorganid ei suuda järgida standardimistaotluse sätteid, on võimalik liigitada määruse artikli 10 lõike 1 alusel kahte kategooriasse:

- i. „koostatava dokumendi sisule esitatavad nõuded” ei ole (täielikult) täidetud ja/või
- ii. taotletud väljundi „vastuvõtmise tähtpäeva” ei ole järgitud (vastuvõtmine on hilinenud või seda ei ole toimunud).

Lisaks võib esineda juhtumeid, kus standardimisprotsess ise ei vasta määruse nõuetele (läbipaistvus, kaasavus ja aruandlusnõuded).

Ühegi nimetatud juhtumi puhul ei ole määrusega ette nähtud konkreetseid karistusi, kuid standardimistaotluse nõuete järgimata jätmisel võivad olla tagajärjed (vt artikli 10 lõige 6, artikli 11 lõige 1 ja artikli 17 lõige 4). Need on seotud Euroopa standardiorganite koostatud **väljundite tunnustamisega** ja Euroopa standardiorganitele **liidu rahaliste vahendite** eraldamisega, näiteks:

- kui harmoneeritud standard ei vasta asjaomasele taotlusele, jäetakse sellele asjakohaste liidu õigusaktide kohaselt hoopis viitamata (*Euroopa Liidu Teatajas* või muul viisil) või viide kõrvaldatakse või seda piiratakse;
- kui harmoneeritud standard ei ole kättesaadav kokkulepitud tähtajaks, võivad vastavuseelduse tagada jätkuvalt muud vahendid või tehnilised kirjeldused või võidakse kasutada vastavuseelduse tagamiseks jätkuvalt muid vahendeid või tehnilisi kirjeldusi kooskõlas asjakohaste valdkondlike õigusaktide sätetega;
- võib see mõjutada iga-aastaselt või meetmepõhiselt Euroopa standardiorganitele eraldatavaid liidu rahalisi vahendeid ning
- võib olla vaja taotlust muuta, et leppida taotletud väljundite vastuvõtmiseks kokku uued tähtajad.

4. KOMISJONI TAOTLETUD EUROOPA STANDARDIMISES OSALEJAD

4.1. Määrusega tunnustatud peamised osalejad

Standardimistaotluse mõiste aluseks on partnerluse ja koostöö põhimõte ning selge ülesannete ja rollide jaotus peamiste osalejate vahel, nagu on tunnustatud määruses.

Tabel 1. Peamiste liidu standardimispoliitika kujundamises ja elluviimises osalejate ülesanded ja roll (komisjoni taotletud standardimine)

Peamised osalejad		Ülesanded ja/või roll
Seadusandja (nõukogu, sh liikmesriigid ja Euroopa Parlament)	Seadusandlik ja poliitiline osaleja	<ul style="list-style-type: none"> – kehtestab standardimispoliitika õigusraamistiku ja piirid; – otsustab, kuidas kasutada standardeid või muid tehnilisi kirjeldusi liidu õigusaktides; – võib vaidlustada harmoneeritud standardid, millel on või mille eesmärk on õiguslik tagajärg (ametlik vastuväide); – mõnel juhul võib liikmesriik reguleerida seda, kuidas komisjoni taotletud standardeid saab kasutada riiklike tingimuste täitmiseks
Komisjon	Poliitika kehtestaja ja elluviija	<ul style="list-style-type: none"> – viib ellu liidu standardimispoliitikat ja kehtestab prioriteedid; – kavandab uusi õigusakte, mille kohaldamist toetavad standardid; – täidab muid liidu õigusaktidest tulenevaid konkreetseid standardimisega seotud ülesandeid (nt võtab vastu standardimistaotlusi, hindab Euroopa standardiorganite koostatud dokumentide vastavust oma esialgsetele taotlustele, avaldab viited harmoneeritud standarditele <i>Euroopa Liidu Teatajas</i>, võtab vastu otsused eemaldada viited harmoneeritud standarditele <i>Euroopa Liidu Teatajast</i>, haldab Euroopa standardimistegevuse jaoks eraldatavaid liidu rahalisi vahendeid); – haldab liidu ja Euroopa standardiorganite suhteid
Euroopa standardi-organid (koos oma liikmete ja sidusrühmadega)	Tehnilised osalejad	<ul style="list-style-type: none"> – teevad standardimistaotlustes taotletud tehnilist tööd; – kooskõlastavad tehnilist tööd, et töötada koostöös oma liikmetega standardimistegevuses osalejate konsensuse põhjal välja ja võtta vastu tipptasemel tehnilised kirjeldused; – tagavad määruses sätestatud läbipaistvuse ja kaasavuse nõudest kinnipidamise ja neist nõuetekohase aru andmise; – esitavad viited taotletud tehnilistele kirjeldustele komisjonile, kes seejärel hindab tehniliste kirjelduste vastavust liidu asjaomaste õigusaktide nõuetele
Euroopa sidusrühmade organisatsioonid, kes vastavad III lisas esitatud kriteeriumidele ja keda rahastab liit (III lisa organisatsioonid)	Tööstusvaldkonna ja ühiskondlikud sidusrühmad	<ul style="list-style-type: none"> – omavad määruse alusel eristaatust, et muuta komisjoni taotletud standardimisprotsess kaasavamaks; – kannavad hoolt selle eest, et VKEde, tarbijate, töötajate ja keskkonnaalased huvid tehakse komisjonile teatavaks enne liidu tööprogrammi või uute standardimistaotluste vastuvõtmist; – omavad määruse alusel vahetut juurdepääsu poliitika arendamisele ja Euroopa standardiorganites tehtavale tehnilisele tööle.

4.2. Komisjoni roll

4.2.1 Standardimistaotluste koostamine

Komisjon kehtestab liidu poliitika ja prioriteedid liidu õigusaktide ja poliitika toetamiseks kasutatava Euroopa standardimise jaoks (vt punkt 5) ning kooskõlastab üldist standardimistaotluste koostamise protsessi, alates taotluste kavandamisest kuni Euroopa standardiorganite teavitamiseni. Komisjon vastutab taotluse lõpliku sisu eest, koostades taotluse pärast konsulteerimist Euroopa standardiorganite, III lisa organisatsioonide, liikmesriikide ja teiste asjakohaste sidusrühmadega (vt II osa punkt 2).

4.2.2 Standardimine

Euroopa standardiorganite sise-eeskirjade kohaselt võib komisjon nimetada oma esindajad osalema standardimises **vaatlejate või nõustajatena**. See võimaldab komisjonil näiteks selgitada standardimistaotluses ja asjakohastes liidu õigusaktides esitatud nõudeid, kuid komisjon ei saa põhjendamatult mõjutada Euroopa standardiorganeid konkreetsete kirjelduste väljavalimisel või panna vetot otsustele, mille nad teevad kooskõlas oma sise-eeskirjadega²⁷. Komisjon peaks siiski esitama Euroopa standardiorganite koostatud tööprogrammide alusel oma arvamuse standardimisprioriteetide kohta. Samuti võib ta väljendada arvamust prioriteetide kohta standardimistegevuse rahastamisel.

Komisjon peaks juhendama Euroopa standardiorganeid standardimistöös, lähtudes taotluses esitatud nõuetest ning määrusega ja valdkondlike õigusaktidega ette nähtud viisil. Taotluse eest vastutav komisjoni talitus peaks vähemalt suhtlema pidevalt asjaomas(t)e Euroopa standardiorgani(te) määratud kontaktpunkti(de)ga.

Standardimise ajal ja pärast seda, kui Euroopa standardiorganid on väljundid vastu võtnud, peab komisjon järgima oma juhistes ja hindamisel asjakohaste valdkondlike õigusaktide või asjakohase poliitika nõudeid ning oma taotluses esitatud nõudeid. Kui asjakohane liidu õigusakt või poliitika peaks taotluse täitmise ajal muutuma ja sellel on mõju standardimisvajadustele, peaks komisjon taotlust muutma kooskõlas määruse artikli 10 lõigetega 1 ja 2.

4.2.3 Vastavushindamine (artikli 10 lõige 5)

Komisjon peab võtma koostöös Euroopa standardiorganitega asjakohaseid meetmeid, et hinnata taotletud väljundite vastavust oma esialgsetele standardimistaotlustele (vt punkt 7).

4.2.4 Viidete avaldamine Euroopa standardite kohta Euroopa Liidu Teatajas (artikli 10 lõige 6)

Kui liidu õigusakte toetaval standardimistaotlusel ja selles taotletud standardi kohaldamisel peaks olema konkreetne õiguslik tagajärg, peab komisjon kontrollima²⁸ õigel ajal,²⁹ kas lõppväljund vastab taotluses ja asjakohastes liidu õigusaktides esitatud nõuetele, mida ta peab eesmärgi kohaselt täitma.

Komisjon peaks tegema seda vastavushindamise põhjal (vt punkt 7). Kui artikli 10 lõike 6 tingimused on täidetud, peab komisjon avaldama viited viivitamata *Euroopa Liidu Teatajas*. Kui kogu olemasoleva teabe põhjal on selge, et väljatöötatud Euroopa standardid ei vasta esialgsele taotlusele ja regulatiivsetele vajadustele, peaks komisjon asjaomase taotluse põhjal keelduma viitamast sellistele Euroopa standarditele (avaldades kooskõlas määruse artikli 10 lõikega 6 viited *Euroopa Liidu Teatajas* või muul viisil) või võib otsustada viidata neile piiratult.

²⁷ Määruse artikli 4 põhjal võib komisjon siiski tegutseda ja esitada märkusi iga volitustel põhineva või mittepõhineva tehnilise kirjelduse kavandi kohta, eriti kui esineb kahtlusi seoses võimaliku kahjuliku mõjuga ühtsele turule.

²⁸ Sellise kontrollimise ulatust tuleks kaaluda iga juhtumi puhul eraldi, lähtudes valdkondlikest õigusaktidest, asjaomaste standardite tähtsusest ja olemasolevast teabest.

²⁹ *Code of good administrative behaviour*; http://ec.europa.eu/transparency/code/index_en.htm.

Liidu ühtlustamisõigusakte toetavate harmoneeritud standardite puhul võib komisjon keelduda viidete avaldamisest *Euroopa Liidu Teatajas* määruse artikli 10 lõigete 5 ja 6 alusel.

4.3. Liikmesriikide roll standardimistegevuse käigus

Riikide ametiasutustel on ametlik õigus osaleda Euroopa standardimisprotsessis, **nimetades oma eksperdid kas otse või riikliku delegatsiooni liikmetena**. Määruse artiklis 7 nõutakse, et liikmesriigid julgustaksid oma ametiasutusi, sealhulgas turujärelevalveasutusi osalema riikide standardiorganisatsioonide kaudu komisjoni taotletud standardite väljatöötamises ja läbivaatamises.

Riikide ametiasutuste aktiivne osalemine kõikides standardite väljatöötamise ja läbivaatamise etappides on üks kõige tõhusamaid viise, kuidas edendada standardite kvaliteeti ja viia miinimumini hilisemate ametlike vastuväidete arv.

4.4. Euroopa standardiorganite roll

Standardimistaotlustes määratakse kindlaks riigiasutuste ootused seoses taotletud Euroopa standardite ja Euroopa standardimisdokumentide väljatöötamisega ning kirjeldatakse vabatahtliku standardimise õigusraamistikku või poliitilist tausta ja poliitikaeesmärke. Ehkki tegemist on ühepoolsete aktidega, valmistatakse need ette pärast tihedat dialoogi Euroopa standardiorganitega. Taotlustes kutsutakse kõnealuseid organeid üles koostama teatavatele tingimustele (nt riskid või muud aspektid) vastavad standardid või standardimisdokumendid, mille käigus tuleb täita kindlaks määratud tähtaja jooksul teatavad ülesanded.

Kui standardimistaotluses palutakse Euroopa standardiorganitel koostada liidu õigusakte toetavad standardid, näiteks harmoneeritud standardid, peaksid Euroopa standardiorganid pöörama erilist tähelepanu vastavusele esialgsele taotlusele ning kõigi standardite sisule, läbivaatamise tingimustele ja kättesaadavusega seotud iseärasustele, millele on viidatud taotluses ja mis on sätestatud valdkondlikes õigusaktides.

Euroopa standardiorganid vastutavad standardimistaotluste vastuvõtmise eest. Harmoneeritud standardite koostamise taotluse vastuvõtmine piirab nende võimalusi alustada taotlusega vastuolus olevate uute standardimisalgatustega.

Määruse artiklites 3–5 on sätestatud õiguslikult siduvad nõuded, mis käsitlevad tööprogrammide, standardite eelnõude ja muude standardimisdokumentide eelnõude läbipaistvust ning standardimisprotsessi kaasavust (nõuete kohaldamisel ei piirdata üksnes komisjoni taotletud standardimisega). Ehkki Euroopa standardiorganid on erasektori organid, täidavad nad komisjoni taotletud standardimistegevuse käigus ülesandeid, mille vastu on suur avalik huvi, avaliku sektori asutustelt saadud taotluste põhjal ja mõnikord avaliku sektori rahaliste vahenditega. Seepärast peaksid nad sellise taotletud standardimistegevuse käigus kinni pidama artiklitest 3–5.

Tehes standardi väljatöötamisel koostööd teiste organisatsioonidega (nt ISO, IEC või Euroopa valdkondlikud standardiorganisatsioonid), jääb standardi viimistlemisel ja läbivaatamisel täielik vastutus ja aruandekohustus seoses standardi vastavusega esialgsele taotlusele taotluse vastu võtnud Euroopa standardiorganile.

4.5. Euroopa standardiorgani liikmete, sealhulgas riikide standardiorganisatsioonide roll

Euroopa standardiorgani liikmed otsustavad, kas asjaomane standardiorgan võtab standardimistaotluse vastu või jätab selle vastu võtmata. Kui taotlus on vastu võetud, tuleb liikmetel otsustada, kas standardimistegevuses peaksid osalema kooskõlas Euroopa standardiorganite sise-eeskirjadega delegeeritud isikud või eksperdid.

Kui Euroopa standardiorgan võtab vastu taotluse koostada harmoneeritud standard, vähenevad riikide standardiorganisatsioonide võimalused töötada välja või avaldada riigistandardeid, mis ei ole täielikult kooskõlas olemasoleva harmoneeritud standardiga (vt määruse artikli 3 lõige 6). Peale selle tuleb kõik harmoneeritud standardiga vastuolus olevad riigistandardid mõistliku tähtaja jooksul kehtetuks tunnistada.

Kui Euroopa standardiorgan võtab taotluse vastu, tähendab see ka seda, et selle liikmed tunnistavad taotlust asjaomase Euroopa standardimise puhul kui siduvat viitedokumenti. Taotluse edukaks täitmiseks peavad Euroopa standardiorgani liikmed teavitama oma pädevusest oma riiklike või muid delegatsioone ja kõiki komisjoni taotletud standardimises osalema määratud eksperte.

Kooskõlas oma sise-eeskirjadega peavad riikide standardiorganisatsioonid konsulteerima oma riigi sidusrühmadega kõikides küsimustes, mille puhul otsus tuleb teha Euroopa standardiorgani tasemel. Sama kehtib komisjoni taotletud Euroopa standardimise puhul. Määruse artiklis 6, milles ei piirdata komisjoni taotletud standardimisega, nõutakse, et riikide standardiorganisatsioonid edendaksid ja hõlbustaksid VKEde juurdepääsu standarditele ja standardite väljatöötamise protsessile. Lisaks nõutakse artikli 24 lõikega 1, et nad annaksid igal aastal aru VKEde, tarbijaorganisatsioonide ning keskkondlike ja ühiskondlike sidusrühmade esindatuse kohta oma töös.

4.6. Liidu rahastatavate Euroopa sidusrühmade organisatsioonide roll

Kogemused on näidanud (ja seda kinnitab mõjuhinnang,³⁰ mis on seotud komisjoni ettepanekuga võtta vastu määrus, ja sel teemal toimunud avalik konsultatsioon), et teatavad sidusrühmad on nende endiga seotud standardimistegevuses alaesindatud ning seepärast tuleks nende esindatust, osalust ja panust suurendada. Liidu standardimispoliitikas on selliste nõrgemate sidusrühmadena nimetatud VKEd, tarbijad, töötajad ja keskkonnahuve esindavad organisatsioonid: „Ka on kasvuruumi VKEde ja ühiskonna sidusrühmade osaluse suurendamiseks Euroopa standardimiskomiteedes, kuigi aja ja kuludega seotud probleemid takistavad seda märkimisväärselt”³¹. Nendel sidusrühmadel ei ole alati piisavalt vahendeid, et osaleda standardite kehtestamisel ning esitada konsensuse saavutamise protsessis või lõpphääletusel oma seisukoht.

Et suurendada Euroopa standardimisprotsessi kaasavust sealhulgas, kuid mitte üksnes, komisjoni taotletud standardimise puhul, kehtestatakse määrukses Euroopa standardimises VKEde, tarbijate, töötajate ja keskkonnahuve esindavate Euroopa tasandi sidusrühmade organisatsioonide liidupoolse rahastamise õiguslik alus. Määruse III lisas on sätestatud kriteeriumid igast neljast kategooriast ühe organisatsiooni väljavalimiseks ja rahastamiseks.

³⁰ SEK(2011) 671 lõplik, 1.6.2011; SEK(2011) 672 lõplik, 1.6.2011.

³¹ KOM(2011) 311 lõplik, 1.6.2011.

Määruses tõstetakse need III lisa organisatsioonid eraldi esile ning palutakse komisjonil standardimistaotluste kavandamisel ja ettevalmistamisel nendega vahetult konsulteerida. See eelisseisund tasakaalustab asjaolu, et ettevõtjatel ja sidusrühmadel, keda need organisatsioonid esindavad, tavaliselt ei ole või on ebapiisavalt vahendeid, et osaleda selliste taotluste täitmisel standardimistegevuses tavaliste kanalite kaudu (st riikliku delegatsiooni kaudu või osaledes otse riigi või Euroopa tasandil).

Määruse artikli 5 lõike 1 alusel on III lisa organisatsioonidel samuti juurdepääs teatavatele Euroopa standardite ja Euroopa standardimisdokumentide väljatöötamise etappidele, sealhulgas Euroopa standardiorganite standardimistegevuse raames toimuvale poliitika väljatöötamisele (sh, kuid mitte üksnes komisjoni taotletud standardimise puhul).

Lisaks antakse artikliga 23 III lisa organisatsioonidele (ja Euroopa standardiorganitele) eriline roll standardite komiteega tehtavas koostöös, kutsudes neid osalema selles komitees alaliste vaatlejatenä.

4.7. Tööstuse roll

Tööstus³² (st ettevõtjad üldiselt) on standardimise puhul peamine sidusrühm, kogu standardimistegevuse käimalükkav jõud, kes mõjutab kõige enam Euroopa standardimist, mille põhieesmärk on koostada turu jaoks standardeid. Samuti on tööstus Euroopa ja riikide standardimistegevuse peamine otsene ja kaudne rahastaja, pakkudes eksperte osalema standardite väljatöötamises riigi, Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil ning ostes standardeid. ETSIs saavad ettevõtjad või tööstusvaldkonda esindavad organisatsioonid olla Euroopa standardiorgani otsesed liikmed, mis võimaldab neil osaleda vahetult standardite väljatöötamises, samal ajal kui CENis ja CENELECis, kus rakendatakse riiklike delegatsioonide põhimõtet, on tööstusekspertide nimetajateks peamiselt riikide standardiorganisatsioonid.

Kui komisjon konsulteerib Euroopa standardiorganitega, peaks tal olema võimalik eeldada, et arvesse on võetud kõikide sidusrühmade, sealhulgas tööstusvaldkonna esindajate seisukohti.

Komisjon konsulteerib tööstusvaldkonnaga (st ettevõtjaid esindavate asjakohaste valdkondlike organisatsioonidega) ka otse oma valdkondlike komiteede või eksperdirühmade kaudu (vt määruse artikli 10 lõige 2), kuivõrd asjakohased tööstuse sidusrühmad on tavaliselt selliste komiteede või rühmade liikmed või vaatlejad (vt ka II osa punktid 2.5 ja 2.6).

5. STANDARDIMISTAOTLUSE ESITAMISE TINGIMUSED

5.1. Standardimistaotluste iga-aastane kavandamine

Vastavalt määruse artiklile 8 kohustub komisjon ette kavandama Euroopa standardiorganitele võimalike tulevaste standardimistaotluste esitamist. Seda tehakse Euroopa standardimist käsitlevas liidu iga-aastases tööprogrammis, mis avaldatakse pärast artikli 8 lõike 4 kohast ulatuslikku konsulteerimist teatisena Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

³² Euroopas on 99,8 % ettevõtjatest VKEd.

Liidu tööprogramm on kavandamis- ja teabeedastusvahend, mis võimaldab Euroopa standardiorganitel hakata kavandama oma vahendite kasutust ja alustada asjakohaste komisjoni talitustega arutelusid võimalike tulevaste standardimistaotluste koostamise teostatavuse ja nende taotluste sisu üle.

Liidu tööprogrammis määratakse iga võimaliku tulevase taotluse puhul selgelt kindlaks eesmärgid ja õigusraamistik või muu poliitiline raamistik. Alati peaks olema selge, kas taotlus toetab liidu õigusakte või poliitikat.

Kiireloomulistel juhtudel võib komisjon esitada standardimistaotluse ka ilma, et ta oleks sellest enne liidu tööprogrammis teada andnud.

Lisaks võimalike tulevaste taotluste kindlaksmääramisele, millega antakse Euroopa standardiorganitele võimalus end taotlusele vastamiseks ette valmistada, määratakse liidu tööprogrammis kindlaks ka muud standardimisprioriteedid, mille puhul Euroopa standardimine on üldiselt tervitatav, kuid millega seoses komisjonil on kavas võtta muid meetmeid kui esitada standardimistaotlus. Liidu tööprogrammis nimetatakse poliitilised ja õigusloomealased algatused, mille jaoks on vaja Euroopa standardimise tuge,³³ ning nähakse ette sellise tegevuse suunav ajakava. Kaaluda tuleks alati seda, kas selles igaaastases kavandamisetaapis tuleks alustada ettevalmistus- või lisategevust (vt punkt 5.3).

5.1.1 Kavandatava standardimisteema vastavus turu vajadustele

Määruse artikli 10 lõike 1 alusel tuleb taotletud Euroopa standardite ja Euroopa standardimisdokumentide puhul lähtuda turust ning arvestada üldsuse huvidega ja taotluses selgelt esitatud poliitikaeesmärkidega.

Et komisjoni taotlused tooksid kaasa tõhusad standardid, on oluline, et komisjon analüüsiks kohe algusest kavandatava standardimisteema vastavust turu vajadustele, võttes eelkõige aluseks Euroopa standardiorganilt ja III lisa organisatsioonidelt saadud teabe. Seega peavad Euroopa standardiorgan(id) ja III lisa organisatsioonid koondama oma vastavate ringkondade arvamused selle kohta, kas võimalik taotlus ja sellega seotud väljundid, mille sidusrühmad on oma eesmärkide ja prioriteetide põhjal kindlaks määranud, vastavad turu vajadustele.

Määruses nõutakse, et komisjon võtaks seejärel neid arvamusi nõuetekohaselt arvesse tegemaks kindlaks, kas on piisavalt alust alustada tööd.

Poliitikaga seotud standardimistaotluste puhul, kus standardid ei toeta liidu õigusakte, peaks komisjon analüüsima liidu tööprogrammi koostamisel hoolikalt kavandatava standardimisteema vastavust turu vajadustele.

³³ Lisaks liidu tööprogrammile võib komisjon kirjeldada üksikasjalikult standardimisvajadusi või -prioriteete ka valdkonnapõhiste meetmete abil (nt info- ja kommunikatsioonitehnoloogia puhul). IKT valdkonnas toimuva standardimise puhul on liidu poliitikat toetavaid Euroopa standardiorganite standardimisvajadusi, kuid ka muude üleilmseid standardeid välja töötavate organisatsioonide standardimisvajadusi kirjeldatud IKT standardimise pidevalt ajakohastatavas kavas (vt <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/rolling-plan-ict-standardisation-0>) ning standardimisprioriteete algatusega „Ühendatud ühtne e-turg” (COM(2014) 910 final) hõlmatud esmatahtsate IKT standardite kavas.

Harmoneeritud standardite puhul tagab vastavuse avaliku poliitika vajadustele seadusandja asjakohaste valdkondlike õigusaktidega.

5.2. Standardimistaotluse esitamise põhitingimused

Standardimistaotlused peaksid põhinema üksnes liidu õigusaktidel või poliitikal.

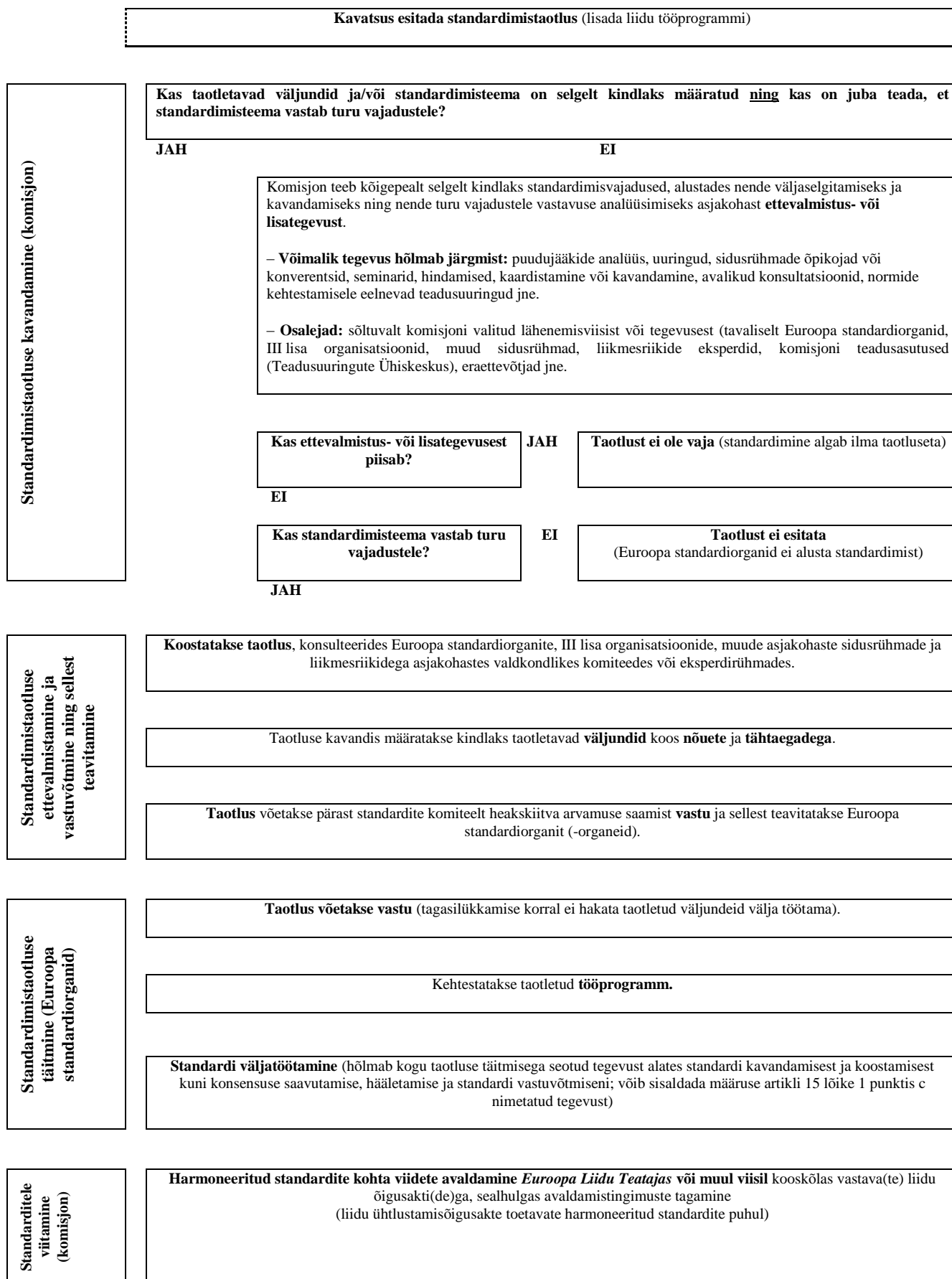
Kui komisjon ei suuda vajaminevaid väljundeid või standardimisteemat selgelt kindlaks määrata või kui standardimisteema vastavust turu vajadustele tuleb veel korralikult analüüsida, ei tohiks ta hakata ette valmistama standardimistaotlust, vaid peaks esmalt võtma tihedas koostöös Euroopa standardiorganitega muud meetmed (vt punkt 5.3). Üldist protsessi on kirjeldatud joonisel 1.

Määruse artikli 10 lõike 1 alusel tuleb kõikides standardimistaotlustes kindlaks määrata taotletavad väljundid ja seega ka standardimisteema koos avaldamise tähtaegadega. Komisjon peaks kinnitama standardimisvajadused pärast konsulteerimist Euroopa standardiorganite, III lisa organisatsioonide, liikmesriikide ja teiste asjakohaste sidusrühmadega ning pärast seda, kui ta on analüüsinud olemasoleva teabe põhjal standardimisteema vastavust turu vajadustele. Seega **ei saa standardimistaotlusi artikli 10 lõike 1 tähenduses kasutada selleks, et alustada uuringuid või muud samaväärset tegevust**, mis ei hõlma taotlust koostada Euroopa standard või Euroopa standardimisdokument.

Tuleks märkida, et Euroopa standardiorganid võivad kavandada standardimisvajadusi või -tegevust ilma standardimistaotluseta. Taotluse eesmärk on kindlaks määrata, milliseid Euroopa standardiorgani väljundeid on vaja liidu õigusaktide ja poliitika toetamiseks üldsuse huvi silmas pidades.

Tuleb selgelt vahet teha standardimisvajaduste kavandamisel või kindlaksmääramisel avaliku poliitika huvides ning taotletud standardimise kavandamisel. Neist esimene on komisjoni ülesanne ja seda tuleb teha enne taotluse vastuvõtmist, samal ajal kui teise võtavad ette Euroopa standardiorganid taotluses esitatud nõuete põhjal.

Joonis 1. Standardimisvajaduste kindlakstegemine ning üldine protsess alates taotluste kavandamisest kuni harmoneeritud standardite kohta viidete avaldamiseni



5.3. Euroopa standardimisega seotud ettevalmistus- ja lisategevus

Kui taotluse esitamise tingimused ei ole veel täidetud, peaks komisjon alustama seoses Euroopa standardimisega asjakohast **ettevalmistus- või lisategevust**, et selgitada välja standardimisvajadused ja et saaks hinnata, kas standardimisteema vastab turu vajadustele. Ettevalmistustegevus võib olla kasulik näiteks seoses harmoneeritud standarditele viitava uue õigusakti arutamise, et koguda teavet, mida vajatakse hilisemas etapis standardimistaotluse esitamiseks.

Kui komisjonil on vaja alustada vaid ettevalmistus- või lisategevust, ei kohaldata määruse artikli 10 lõikeid 1 ja 2 ning standardimistaotlust ei ole võimalik esitada.

See võimaldab kavandamisetapis paindlikkust, kuna rakendusakti ei ole vaja ning komisjon võib valida kõige sobivamad vahendid ja osalejad, kellega koostööd teha. Komisjon võib alustada ettevalmistus- ja lisategevust:

- i) komisjoni siseselt koostöös oma uurimisasutustega;
- ii) koos Euroopa standardiorganitega³⁴ (mille puhul asjaomane Euroopa standardiorgan võib korraldada avatud hankemenetluse) või
- iii) korraldades avatud hankemenetluse (mis on avatud ka Euroopa standardiorganitele ja riikide standardiorganisatsioonidele).

Kogu selline tegevus tuleks kindlaks määrata liidu tööprogrammis ning komisjon peaks teatama liikmesriikidele ja asjakohastele valdkondlikele sidusrühmadele sellest ette, järgides oma tavapäraseid teavitamistavasid. Punktis ii nimetatud juhul tuleb esitada Euroopa standardiorganile kirjalikult asjakohane tööülesanne, mis võimaldab tal taotleda vajaduse korral liidu rahalisi vahendeid.

Euroopa standardite või Euroopa standardimisdokumentide väljatöötamist käsitlev standardimistaotlus võib Euroopa standardiorganitele vastuvõetavatel tingimustel hõlmata taotluse täitmise osana sarnast ettevalmistus- või lisategevust. See ei ole siiski soovitatav, sest pikk kavandamisetapp või muu samaväärne etapp võib viia olukorrani, kus taotletavates väljundites ja taotluses esitatavates asjakohastes tähtaegades ei ole võimalik kokku leppida enne kavandamisetapi lõppemist.

Koostöö tegemisel Euroopa standardiorganitega (või riikide standardiorganisatsioonide või muude organisatsioonidega määruse artikli 15 lõike 2 tähenduses) võimaldab määruse artikli 15 lõike 1 punkt c rahastada sellist ettevalmistus- ja lisategevust liidu vahenditest³⁵. See ei kehti, juhul kui komisjon valib koostöö teiste erasektori ettevõtjatega.

³⁴ Sellisel juhul võib eraldada kooskõlas määruse artikli 15 lõike 1 punktiga c liidu rahalisi vahendeid.

³⁵ Rahastamine sõltub Euroopa standardimistegevuse jaoks ette nähtud komisjoni eelarvevahendite kättesaadavusest ja liidu tööprogrammis sätestatud liidu prioriteetidest.

5.4. Valdkonnad, kus võib kasutada standardimistaotlusi

Määrusega kehtestatakse **tooteid ja teenuseid** käsitlevaid **liidu õigusakte ja poliitikat toetavate** Euroopa standardite ja Euroopa standardimisdokumentide³⁶ koostamise õiguslik alus.

Artikli 10 lõikes 1 on siiski rõhutatud, et komisjon võib esitada standardimistaotluse „aluslepingutes sätestatud pädevuse piires”. Liidu õigusakte toetava standardimise puhul tuleneb see pädevus (ainu-, jagatud või toetav pädevus) liidu õigusaktidest, milles määratletakse Euroopa standardid või Euroopa standardimisdokumendid kui üks asjakohaseid liidu õigusakte või liidu poliitikat toetav vahend.

Võttes arvesse Euroopa standardite ja Euroopa standardimisdokumentide vabatahtlikku iseloomu, on komisjoni võimalused Euroopa standardiorganitele standardimistaotluste esitamisel võrdlemisi avarad, isegi valdkondlike (teiseste) õigusaktide puudumise korral. Sellistel juhtudel ei saa komisjon küll taotleda harmoneeritud standardeid või standardeid, millel on konkreetne õiguslik tagajärg, vaid võib lihtsalt paluda Euroopa standardiorganitel töötada välja Euroopa standardid või Euroopa standardimisdokumendid; neist esimestega võidakse kaotada Euroopa standarditega vastuolus olevad riigistandardid ning seega aidata kaasa liidu poliitika elluviimisele ja eesmärkide saavutamisele.

Teatavatel juhtudel võivad liidu õigusaktid ise piirata Euroopa standarditega hõlmatavaid võimalikke standardimisteemasid. Eelkõige ei saa standardimistaotlusi esitada tehniliste eeskirjade või tehniliste standardite kohta, mille puhul on liidu õigusaktides ette nähtud, et need võetakse vastu komisjoni delegeeritud akti või rakendusaktiga. Näiteks tubakatoodele direktiivi 2014/40/EL³⁷ artikli 15 lõikes 11, artikli 16 lõikes 2 ja artikli 20 lõikes 13 antakse komisjonile erivolitus määrata kindlaks direktiivi rakendamiseks vajalikud tehnilised standardid. Selle konkreetse näite puhul ei ole tulenevalt rahvusvahelisest õigusest – Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) tubaka tarbimise leviku vähendamise raamkonventsiooni (mille osaline Euroopa Liit on) artikli 5 lõikest 3 – võimalik delegeerida asjakohaste tehniliste standardite kindlaksmääramise protsessi standardiorganitele ega ühelegi teisele üksusele, kus tubakatööstus võib olla esindatud.

Näiteks kui liidu õigusaktides (nt töötervishoiu ja -ohutuse kohta) on ette nähtud vaid minimaalne kaitse, võib standardimistaotlustes käsitleda teatavaid küsimusi üksnes piiratud ulatuses, kuna taotletavad Euroopa standardid ei tohiks kattuda ega olla vastuolus õiguslike miinimumnõuete ega neid rakendavate siseriiklike meetmetega³⁸. Euroopa standardid toovad alati kaasa riigistandardite ühtlustumise, mis ei tohiks olla (isegi kui see on vabatahtlik) vastuolus olemasolevate siseriiklike õigusaktidega.

Määruse artikli 10 lõike 2 ja artikli 22 lõike 3 kohane ametlik vastuvõtmise protsess (kontrollimenetlus) tagab selle, et taotlusel on pärast vastuvõtmist liikmesriikide ulatuslik poliitiline heakskiit.

³⁶ Õiguslike nõuete õiguslike tagajärgede loomiseks saab tavaliselt kasutada siiski üksnes Euroopa standardeid.

³⁷ ELT L 127, 29.4.2014.

³⁸ See ei tähenda ilmtingimata, et komisjon ei tohi esitada standardimistaotlusi. Näiteks võivad Euroopa standardid sisaldada ühtlustatud mõõtmismeetodeid kokkupuutetasemete kindlaksmääramiseks, isegi kui reguleeritud siseriiklikud kokkupuutetasemed on erinevad.

Kui taotlus põhineb pigem liidu poliitikal kui liidu õigusaktidel, on oluline konsulteerida enne ettevalmistuste alustamist nõuetekohaselt liikmesriikidega. Aruteludeks valmistumisel on oluline vahend liidu tööprogramm, kuivõrd see võimaldab liikmesriikidel ja kõikidel asjakohastel sidusrühmadel anda oma panuse.

Euroopa standardimine ja standardimistaotlused on poliitikavahend, mida liit saab kasutada konkreetse tehnikavaldkonnas, tingimusel et on olemas seadusandja poliitiline heakskiit. Valdkondlikes õigusaktides võidakse kehtestada selle kasutamiseks eritingimused või -nõuded.

Määrusega kutsutakse üles kasutama Euroopa standardimist, seega ka komisjoni taotlusi, laiemalt uutes poliitikavaldkondades, ning edendatakse selle laiemat kasutust. Otsus võtta vastu poliitikaga seotud standardimistaotlus (mitte liidu õigusakte toetav taotlus) tuleks teha juhtumipõhiselt, võttes arvesse valdkonna iseärasusi ning Euroopa standardiorganite valmidust ja võimet koostada taotletav Euroopa standard või Euroopa standardimisdokument.

5.5. Valdkonnad, kus tuleb kasutada standardimistaotlusi

Määruse artikli 2 punkti 1 alapunkti c kohaste harmoneeritud standardite puhul tuleb esitada standardimistaotlus, kui asjakohases õigusaktis on ette nähtud viidete avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*. Taotluse esitamata jätmine takistab viitamist *Euroopa Liidu Teatajas*, kuna määratluse järgi ei saa sellist standardit lugeda harmoneeritud standardiks. Samuti ei saa standardile, mille kohta ei ole esitatud taotlust, viidata *Euroopa Liidu Teatajas* kui harmoneeritud standardile, millel on kavandatud õiguslik tagajärg. Selle põhimõttega rõhutatakse standardimistaotluste tähtsust ja Euroopa standardiorganite ülesandeid: et tagada avatud ja läbipaistev standardite kehtestamine, peavad kõik huvitatud isikud teadma algusest peale, milline osa Euroopa standardiorgani tegevusest on hõlmatud komisjoni taotlusega.

Standardimistaotlused on kohustuslikud ka selliste Euroopa standardite puhul (mis ei ole harmoneeritud standardid), mis pärast viidete avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* peaksid asjakohaste valdkondlike õigusaktide alusel võimaldama eeldada vastavust õiguslikele nõuetele või millel on muu õiguslik tagajärg (nt üldise tooteohutuse direktiivi 2001/95/EÜ kohaldamist toetavad Euroopa standardid).

Mõlemad eespool nimetatud juhtumid on seotud kaudse viitamisega (vt 1. osa joonealune märkus 10) harmoneeritud või Euroopa standarditele, mille järel komisjon avaldab viited *Euroopa Liidu Teatajas*. Sellistel juhtudel tuleb standardimistaotlus, milles on selgelt nimetatud avalikud vajadused ja õigusraamistik, nõuded ja tingimused, adresseerida Euroopa standardiorganitele, kuna sellistes küsimustes otsuste tegemist ei saa kunagi delegeerida erasektoriga seotud osalejatele.

Mõnikord kasutab seadusandja olemasolevatele Euroopa standarditele või nende osadele või tulevikus väljatöötavatele ja avaldatavatele Euroopa standarditele viitamiseks otsust viitamist³⁹ (vt 1. osa joonealune märkus 10). Viitamisel olemasolevatele standarditele võib seadusandja valida välja standardid või nende osad, ilma et oleks vajadust

³⁹ Õigusaktis kasutatav viitamismeetod ei määra iseenesest kindlaks standardite vabatahtlikkust. Euroopa standardimist käsitlevas määruses on standardiorganite avaldatud standardid vabatahtlikud tehnilised kirjeldused. Sellega antakse seadusandjale jõuline märguanne säilitada standardid liidu õigusaktide kohaldamist toetavate vabatahtlike vahenditena.

standardimistaotluse järele. Teinekord nõutakse asjakohases alusaktis selliste viidete hilisemat muutmist või ajakohastamist, näiteks komisjoni delegeeritud aktidega. Tavaliselt esitatakse sellisel juhul alusaktis viide standardimistaotlusele määruse tähenduses ning seejärel saab delegeeritud aktide kaudu inkorporeerida üksnes selle taotlusega hõlmatud Euroopa standardid.

Kui valdkondlikes õigusaktides viidatakse ebamääraselt tulevastele Euroopa standarditele, mis tuleb alles vastu võtta, tuleb üldjuhul:

- esitada standardimistaotlus (määruse artikli 10 lõiked 1 ja 2);
- hinnata, kas koostatud standardid vastavad taotlusele (artikli 10 lõige 5);
- kui see on asjakohane, avaldada viited harmoneeritud standarditele *Euroopa Liidu Teatajas* (artikli 10 lõige 6) ning
- anda võimalus esitada standardite suhtes vastuväiteid (artikkel 11 või valdkondlike õigusaktide sätted).

Samuti on standardimistaotlus või olemasoleva taotluse muutmise vajalik:

- kui valdkondlikus õigusaktis on viidatud taotlusele kui eeltingimusele, mis tuleb täita selleks, et komisjon saaks taotleda taotluses nimetatud konkreetsete Euroopa standardite koostamist või läbivaatamist;
- kui see on asjakohane, pärast seda, kui komisjon on vastu võtnud rakendusotsuse harmoneeritud standardi suhtes esitatud ametliku vastuväite kohta (artikkel 11 või valdkondlike õigusaktide sätted);
- pärast seda, kui muudetakse nende õigusaktide nõudeid või kohaldamisala, mida juba toetavad standardid, ja neid muudatusi tuleb kajastada asjakohastes Euroopa standardites ning
- kui vastuvõetud standardimistaotluse kohast taotletud tööprogrammi tuleb laiendada, et hõlmata uued standardid, mida ei olnud esialgses taotluses nimetatud, ja esialgne taotlus ei sisalda mingit menetlust kava laiendamiseks.

6. KOHALDAMISALA, TAOTLETUD TÖÖPROGRAMM JA STANDARDIMISTAOTLUSE KEHTIVUS

6.1. Standardimistaotluse kohaldamisala

Standardimistaotluse kohaldamisala puhul on määravaks taotlusega hõlmatud tooted ja teenused ning nendega seotud teemad või protsessid (nt reguleeritud riskid, koostalitlus, juurdepääs jne). Kohaldamisala peab olema alati selgelt kindlaks määratud ja see peab kajastuma Euroopa standardiorgani taotletud tööprogrammis⁴⁰.

Iga taotluse alusel koostatud standard võib siiski hõlmata ka küsimusi, mida ei ole taotluses käsitletud. Seepärast tuleb eriti liidu õigusakte toetavate standardite puhul teha

⁴⁰ Taotletud tööprogramm on väljavõte Euroopa standardiorgani tööprogrammis (vt määruse artikli 3 lõiked 1 ja 2) leiduvast viiteteabest ning selles on esitatud vaid teave taotluse täitmise kohta ja nimetatud väljundid, mida asjaomane tööprogramm parajasti hõlmab. Käesoleva dokumendiga seoses ei sisalda taotletud tööprogramm mingeid projekti kavandamise või sellest aru andmise elemente.

nii palju kui võimalik vahet kirjeldustel, mille eesmärk on toetada liidu õigusakte, ja muudel kirjeldustel.

Kui standardimise käigus on vaja väljuda esialgsest kohaldamisalast (st hõlmata uusi tooteid, teenuseid või teemasid), tuleb taotlust määruse artikli 10 lõigete 1 ja 2 alusel muuta. See on eriti oluline juhul, kui on muudetud õiguslikke nõudeid, mida toetavad Euroopa standardid. Olemasoleva taotluse muutmise või uue eraldiseisva taotluse esitamine on ainukene viis, kuidas muuta taotluse kohaldamisala ning kanda hoolt selle eest, et komisjonil ja Euroopa standardiorganitel on ühine arusaam sellest, milliseid uusi või läbivaadatud standardeid oodatakse ja mis ajaks need peaksid olema kättesaadavad.

Mõnel juhul võib olla vaja muuta uue, üksikasjalikuma liidu ühtlustamisõigusakti (*lex specialis*) kohase uue standardimistaotlusega varasemat taotlust või piirata otseselt selle kohaldamisala.

6.2. Taotletud tööprogrammid ja tööprogrammide muudatused

Kõik määruse artikli 10 lõigete 1 ja 2 alusel vastu võetavad standardimistaotlused peavad olema lõplikud, st neis peavad olema selgelt kindlaks määratud kõik taotletavad väljundid või standardimisteema või neis peavad olema esitatud muud kriteeriumid ja juhised, mille põhjal Euroopa standardiorganitel tuleb kehtestada taotletud tööprogramm.

„Lõplik” tähendab selles kontekstis ka seda, et komisjon ja asjaomane (asjaomased) Euroopa standardiorgan(id) on kokku leppinud ja/või kirja pannud tööprogrammi, mida saab laiendada uue standardimistaotluse esitamisega. Taotluses võidakse esitada tähtjajad või menetlus tööprogrammi hilisemaks ajakohastamiseks (nt pärast teatavate taotletud standardite avaldamist) või selles võidakse kehtestada üksnes taotletavate tehniliste kirjelduste üldised piirid, jättes Euroopa standardiorganite kavandada, kui palju väljundeid on vaja taotluse täitmiseks.

Seoses harmoneeritud standardeid käsitlevate standardimistaotlustega on oluline, et kõikide taotletud tööprogrammi ajakohastamiste puhul on näha, et need tulenevad otseselt esialgsest taotlusest, st on kooskõlas selle esialgse kohaldamisala ja nõuetega, et viited oleks võimalik avaldada *Euroopa Liidu Teatajas*. Kui see on nii, võidakse taotlusega sisse seada menetlus,⁴¹ mille kohaselt asjaomane Euroopa standardiorgan võib lisada taotletud tööprogrammi harmoneeritud standardi jaoks uue teema pärast seda, kui ta on konsulteerinud komisjoniga ja komisjon on olnud pärast standardite komitee teavitamist sellega nõus.

6.3. Standardimistaotluse kehtivus

Kui esialgne taotletud tööprogramm on ellu viidud ja kõik väljundid on avaldatud, loetakse standardimistaotlus **täidetuks**. Seejärel võib lisada uusi standardimisteemasid (mitte olemasolevate väljundite läbivaatamisi):

- esitades uue taotluse;
- esitades esialgse taotluse muudatuse või

⁴¹ Poliitikaga seotud standardimistaotluste puhul ei ole menetlus vajalik ega isegi asjakohane, sest puuduvad hilisemad reguleeritud menetlused (nagu avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*), mis eeldavad taotletud tööprogrammide ajakohastamist, ja kuna sellised taotlused ei piira Euroopa standardiorganite võimalusi alustada väljaspool taotletud tööprogrammi muud standardimistegevust.

- järgides esialgses taotluses kindlaks määratud menetlust.

Täidetud taotlus toimib endiselt volitusena komisjoni taotletud väljundite läbivaatamiseks. Täidetud taotlused üldjuhul ei **aegu** automaatselt. See on eriti oluline liidu õigusakte toetavaid Euroopa standardeid käsitlevate taotluste puhul, mis tuleb esialgses taotluses (ja selle muudatustes) esitatud volituste kohaselt kooskõlas tehnilise arenguga läbi vaadata.

Pärast harmoneeritud standardi suhtes esitatud ametliku vastuväite kohta rakendusotsuse vastuvõtmist võib komisjon esitada artikli 10 lõigetes 1 ja 2 sätestatud korras täiendava standardimistaotluse – mitte esialgse taotluse ebapiisavuse ja mittekehtivuse tõttu, vaid selleks, et käsitleda selgelt vajakajäämisi ja kehtestada tähtajad standardi läbivaatamiseks või muutmiseks.

Mõnel juhul loetakse taotlus aegunuks või kehtetuks, näiteks:

- kui see on asendatud uue taotluse või muudatusega; mõnel sellisel juhul võib muutuda kitsamaks eelmise taotluse kohaldamisala ja taotlus võidakse lugeda osaliselt aegunuks;
- kui taotlus sisaldab eriklauslit, milles määratakse kindlaks taotluse aegumise tingimused, näiteks võib taotlus aeguda, kui taotletud tööprogramm on täielikult ellu viidud (st taotlus on täidetud) või kui ükski Euroopa standardiorgan ei võta taotlust vastu, ning
- kui komisjon leiab, et taotlus on vananenud,⁴² näiteks kui toetatavad õigusaktid on tunnistatud kehtetuks või – vanade taotluste puhul – kui Euroopa standardiorgan(id) ei ole koostanud taotletud tööprogrammi.

Kui taotlus on aegunud või kehtetuks tunnistatud, ei ole selle alusel välja töötatud väljundite läbivaatamine enam hõlmatud selle volitustega.

6.4. Liidu õigusakte toetavate Euroopa standardite läbivaatamine

Kõik liidu õigusakte toetavad komisjoni taotletud Euroopa standardid töötatakse välja samade Euroopa standardiorgani eeskirjade ja põhimõtete alusel kui kõik muud Euroopa standardid. Ainus erinevus on see, et selliste standardite ettevalmistamisel tuleb järgida taotluses esitatud nõudeid, mis põhinevad konkreetsetel liidu õigusaktidel, et kehtestada Euroopa standardid, mis vastavad avalikule huvile ja õiguslikele vajadustele.

Samu eeskirju ja põhimõtteid kohaldatakse selliste standardite läbivaatamisel. Eriti liidu ühtlustamisõigusakte toetava harmoneeritud standardi läbivaatamisel tuleb kohaldada jätkuvalt samu standardimispõhimõtteid, et viide sellele standardile avaldataks *Euroopa Liidu Teatajas*.

Liidu õigusakte toetavate Euroopa standardite läbivaatamisel (nagu ka uute taotletud standardite ettevalmistamisel) peaks asjaomane Euroopa standardiorgan võtma arvesse ka kõiki valdkondlikest õigusaktidest tulenevaid selliste standarditega seotud võimalikke piiranguid või eritingimusi, näiteks kas läbivaadatud harmoneeritud standardisse on

⁴² Tavaliselt tuleks enne seda, kui taotlus loetakse aegunuks, konsulteerida standardite komiteega. Mõnel juhul tuleks kasutada sama menetlust kui taotluse vastuvõtmisel.

võimalik lisada ilma läbivaadatud standardimistaotluseta või muu komisjoni meetmeta uusi standardimisteemasid.

6.5. Mõju direktiivi 98/34/EÜ alusel esitatud standardimistaotlustele

Pidades silmas määruse artiklit 1 ning asjaolu, et artikli 10 lõigetes 1 ja 2 sätestatud kriteeriumid ja protsess on ainukesena vahetult kohaldatavad liidu õigusakte ja poliitikat toetavate, tooteid ja teenuseid käsitlevate uute Euroopa standardite ja standardimisdokumentide koostamisel, esinevad piirangud direktiivi 98/34/EÜ menetluste alusel esitatud taotluste (n-õ vanad mandaadid) kasutamisel täiesti uute standardimisteemade sissetoomisel ja nende lisamisel taotletud tööprogrammidesse.

Vanad taotlused on siiski jätkuvalt kehtivad eelkõige juhul, kui:

- kõik taotletud tööprogrammiga juba hõlmatud väljundite läbivaatamised on hõlmatud esialgse, vana standardimistaotlusega;
- varem taotletud töö tegemist kaalutakse endiselt kooskõlas vanas taotluses esitatud tähtaegade ja nõuetega ning
- taotletud tööprogrammi ajakohastatakse kooskõlas esialgses taotluses selgelt kindlaks määratud menetluste, kriteeriumide ja tähtaegadega ning oodatavad väljundid on olulised asjaomase liidu õigusakti või poliitika toetamiseks.

Kui vana taotlus ei sisalda ühtki selget menetlust või kui selles ei volitata Euroopa standardiorganeid tooma sisse uusi standardimisteemasid, tuleks igat uut avalikku standardimisvajadust käsitleda artikli 10 lõigete 1 ja 2 kohaselt esitatavas uues taotluses. See on eriti oluline harmoneeritud standarditega seotud vanade standardimistaotluste puhul.

Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib harmoneeritud standardeid käsitleva vana taotluse tööprogrammi pikendada, väljastades pärast konsulteerimist standardite komiteega muudatuse, mis ei ole rakendusakt. Sellistel juhtudel on siiski soovitatav, et taotletud tööprogrammi lisatakse pigem üks ainuke standardimisteema kui hulk uusi teemasid. Kui on vaja hulka uusi harmoneeritud standardeid või kui liidu ühtlustamisõigusakti on muudetud, tuleks vajaduse korral esitada konsolideeritud taotlus, millega tunnistatakse vana taotlus kehtetuks ning kehtestatakse kogu standardimistegevuse jaoks sidusad ja õiguslikult korrektsed volitused,⁴³ ning taotlus, mille alusel viiakse ellu taotletud tööprogramm.

7. EUROOPA STANDARDIORGANITE KOOSTATUD DOKUMENTIDE VASTAVUSE HINDAMINE

7.1. Vastavushindamise teostamise põhjused ja ulatus

Määruse artikli 10 lõikes 5 on öeldud, et „[k]omisjon hindab koos Euroopa standardiorganisatsioonidega Euroopa standardiorganisatsioonide koostatud dokumentide vastavust esialgsetele taotlustele”. See vastavushindamine tuleks eelistatavalt teostada enne, kui Euroopa standardiorgan võtab väljundi ametlikult vastu kui Euroopa standardi

⁴³ Läbipaistvuse ja õiguskindluse huvides peaksid standardimistaotlused, milles taotletakse harmoneeritud standardite koostamist, olema kergesti ligipääsetavad kõikidele sidusrühmadele ja põhinema kehtival liidu õigusaktidel.

või Euroopa standardimisdokumendi. See peaks võimaldama saada tagasisidet standardimisprotsessi kohta (sh vajaduse korral tehnilistelt üksustelt ja/või tehnilistelt nõukogudelt), et täita standardimistaotlust, ent sellega ei tohiks üksikasjalikult kindlaks määrata, kuidas Euroopa standardiorganid peaksid valima taotletud väljundite tehnilised kirjeldused, kuivõrd see toimub täielikult nende endi vastutusel.

Vastavushindamine on eriti oluline harmoneeritud standardeid käsitlevate taotluste puhul kandmaks hoolt selle eest, et standardid vastavad taotluses esitatud nõuetele, ja võimaldamaks komisjonil avaldada viited viivitamata *Euroopa Liidu Teatajas*. Samuti on selle eesmärk tagada Euroopa standardiorganitele juurdepääs asjakohaste liidu õigusaktide nõudeid käsitlevatele lisajuhistele.

Hinnates dokumendi vastavust taotlusele ja ükskõik millisele asjaomasele õiguslikule nõudele, tuleks keskenduda kahele põhiaspektile⁴⁴:

- tuleks kindlaks teha ja hinnata, **mil määral hõlmab dokument taotluses esitatud nõudeid ja mil määral on neid nõudeid dokumendis käsitletud**, mis harmoneeritud standardi kavandi puhul tähendab seda, mil määral hõlmab dokument kohaldatavaid õiguslikke (ja olulisi) nõudeid tegelikult ja mil määral on neid tegelikult dokumendis käsitletud, ning
- tuleks hinnata, kas **dokumendis on pööratud piisavalt tähelepanu taotlusega hõlmatud nõuetele**, mis harmoneeritud standardi kavandi puhul tähendab seda, kas iga taotlusega hõlmatud õiguslikku (ja olulist) nõuet on käsitletud asjakohaseid õiguslikke nõudeid (mis on seotud nt tervishoiu, ohutuse, julgeoleku, keskkonnakaitse, juurdepääsetavuse ja koostalitlusega) ja standardimise üldtunnustatud hetkeseisu arvesse võttes piisavalt.

Harmoneeritud standardi kavandi puhul tuleb vastavushindamise käigus lisaks kontrollida ja hinnata nendele õiguslikele nõuetele viitava teabe olemasolu ja üldist sisu, mida on kavatsetud harmoneeritud standardi kavandiga hõlmata (vt III osa punkt 2.8.4).

Hinnates dokumendi vastavust standardimistaotlusele tuleks veenduda üldiselt ka selles, et on peetud piisavalt kinni dokumentide tunnustatud koostamis põhimõtetest, sealhulgas võimalikest Euroopa standardiorganite endi kehtestatud valdkondlikest koostamiseskirjadest. Euroopa standardiorganitelt üldjuhul oodatakse, et nad kohaldaksid oma koostamiseskirju – eriti neid, mis on samaväärsed rahvusvaheliste standardite koostamise ja esitamise eeskirjadega – järjekindlalt, kandmaks hoolt selle eest, et nende standardid on asjakohase kvaliteediga ja rahvusvaheliselt olulised.

7.2. Vastavushindamise meetod

Iga standardimistaotluse puhul peab taotluse esitanud komisjoni talitus leppima Euroopa standardiorgani(te)ga kokku vastavushindamise praktilises teostamises. Määruse artikli 10 lõike 5 alusel peavad Euroopa standardiorganid võimaldama hindamise eest vastutavatele isikutele piiramatut juurdepääsu kõikidele vajalikele dokumentidele, sealhulgas normatiivsetele viidetele, ja tehniliste üksuste või standardite koostamisega tegelevate samaväärsete üksuste asjakohastele koosolekutele.

Seda võib teha kolmel viisil:

⁴⁴ Liidu poliitikat toetavate väljundite puhul ei ole tavaliselt vaja hinnata õiguslike nõuete täitmist.

- i. Euroopa standardiorganid esitavad enesehindamise põhjal komisjonile nõutava hindamisteabe ja -järgdused ning hindamistulemusi kinnitavad asjakohaselt dokumenteeritud tõendid, milles kirjeldatakse standardimistaotluse täitmise tagamiseks kasutatud vahendeid, nagu spetsiaalsed kontrollnimekirjad, aruanded jne, mis registreeriti ja esitati standardi koostamise ja hindamise käigus, ning
- ii. Euroopa standardiorganid sõlmivad lepingu oma standardimisprotsessist sõltumatute ekspertidega, kes täidavad standardi koostamise eri etappidel selgelt kindlaks määratud ülesandeid ning annavad hindamistulemustest aru standardiorganitele ja komisjonile, või
- iii. vastutav komisjoni talitus võtab endale standardimisprotsessis aktiivse rolli, hindab standardi koostamise eri etappidel tulemusi ja algatab hindamistulemuste teemal dialoogi asjaomase Euroopa standardiorganiga.

Poliitikaga seotud standardimistaotluste puhul peaks komisjoni talitusele piisama Euroopa standardiorganite endi esitatud teabest järeldamiseks, et tulemus vastab esialgsele taotlusele.

Üksikasjalikumat teavet standardimistaotluste täitmise jälgimise vahendite kohta nii komisjoni kui ka Euroopa standardiorganite vaatenurgast leiab eraldi dokumendist *volituste suhtes rakendatavate järelduste kohta*⁴⁵.

7.3. Vastavushindamise tulemuste kasutamine

Tehnilised kirjeldused lisatakse taotletud dokumenti konsensuse põhjal ja võetakse vastu Euroopa standardiorganite sise-eeskirjade alusel. Artikli 10 lõike 5 kohane vastavushindamine ei ole selle konsensuse saavutamise protsessi osa, vaid määrukses nõutud lisategevus, et tagada komisjoni taotletud Euroopa standardite ja Euroopa standardimisdokumentide kvaliteet.

See, mil määral sellise hindamise tulemusi arvesse võtta, tuleks jätta alati Euroopa standardiorganite otsustada. Pärast harmoneeritud standardi vastuvõtmist peaks asjaomane Euroopa standardiorgan otsustama enda põhimõtete ja eeskirjade põhjal, kas esialgse taotluse tingimused on täidetud täielikult või osaliselt ning kas viiteteabe saab esitada komisjonile viidete avaldamiseks *Euroopa Liidu Teatajas*.

Enne kui komisjon saab teha otsuse, kas avaldada viide harmoneeritud standardile kooskõlas artikli 10 lõikega 6 *Euroopa Liidu Teatajas*, peab tal olema juurdepääs vastavushindamise tulemustele ja teabele nende tulemuste asjaomase Euroopa standardiorgani poolse võimaliku rakendamise kohta praktikas. See teave peaks aitama komisjonil viivitamata otsustada, kas viited on võimalik avaldada *Euroopa Liidu Teatajas*. Komisjonil on õigus hinnata, kas nõustuda artikli 10 lõike 6 kohaldamisel hindamistulemustega või mitte⁴⁶. Olenemata oma hinnangust teeb komisjon asjakohased dokumendid kättesaadavaks, silmas pidades läbipaistvust ja kooskõlas hea haldustava põhimõtetega.

⁴⁵ http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/vademecum/index_en.htm.

⁴⁶ Praktikas võidakse otsus (mitte) avaldada viited *Euroopa Liidu Teatajas* teha talitustevaheliste konsultatsioonide põhjal, millisel juhul komisjoni talitus ei saa teha ühepoolset otsust.

I LISA. TAUST

1. Vabatahtliku standardimise olulisus ühiskonna jaoks

Standardiseerimine on protsess, mille käigus koostatakse vabatahtlikud tehnilised kirjeldused, mida turg vajab. See on vahend, mida kasutavad kõik sidusrühmad (turuosalised, kodanikuühiskond, riigiasutused, tööstus), et kehtestada tehnilised või kvaliteedikirjeldused eesmärgiga tagada tulemuslikkus, ohutus, koostalitlus või muud tingimused, mis on vajalikud ratsionaliseerimiseks, kulude kokkuhoiuks, kaubanduse lihtsustamiseks jne. Standardiseerimisprotsessis osalevad huvitatud isikud, kes lepivad kokku standardites väljenduvates tehnilistes kirjeldustes, mis kohaldamise korral võivad kasu tuua nii neile endile kui ka üldsusele. Tavaliselt kehtestatakse standardid avatud ja läbipaistva protsessi abil, tuginedes standardeid vajavate või neid kohaldada soovivate huvitatud isikute vahelisele konsensusele.

Standardid võivad käsitleda sõltuvalt standardite kasutajate vajadustest ükskõik millist toodete, teenuste või protsesside aspekti. Vabatahtliku standardimise puhul määravad standardite vastavuse turu vajadustele kindlaks turud ise, eriti need, kes osalevad standardimisprotsessis või omavad sellele juurdepääsu.

Kuna standardimine toob kokku kõikide valdkondade eksperdid, on see asjakohane ja võimas vahend, millega koondada üksmeeles teadmised ja kajastada neid seejärel standardimise konkreetsel olukorral põhinevates tehnilistes kirjeldustes. Standardeid tuleks kooskõlas tehnoloogia arenguga pidevalt läbi vaadata.

Standardeid on kasutatud aastaid ka selleks, et lahendada sotsiaalse mõõtmega probleeme, näiteks tervise ja ohutuse valdkonnas. Mõnel juhul on vabatahtlikud standardid aidanud suurendada õiguslike nõuete puudumise korral ohutust ning teistel juhtudel on seadusandjad selle asemel, et töötada ise välja vabatahtlikud tehnilised kirjeldused, viidanud standarditele või standardites sisalduvatele tehnilistele kirjeldustele, muutes need teinekord kohustuslikuks ja õiguslike nõuete lahutamatuks osaks.

Standardid on vabatahtlikud selles mõttes, et standardite kohaldamine iseenesest ja nende kohaldamine standardiorganite avaldatud kujul on alati vabatahtlik. Erasektori standardiorganitel ei ole volitust väita, et standardid peaksid olema kohustuslikud. Seda põhimõtet kohaldatakse tavaliselt õigusaktides viitamisel standarditele. Seadusandja võib siiski otsustada muuta standardid või nende osad kohustuslikuks, näiteks selleks et tagada koostalitlus, klassifitseerida toodete toimivus või veenduda õigusaktides sätestatud piirnormidest kinnipidamises. Ent kõige sagedamini muutuvad standardid majanduslikult siduvaks ettevõtjate vaheliste eraõiguslike lepingute põhjal.

Vabatahtlike standardite üldine roll on mitmepalgeline ning hõlmab järgmist:

- toodete ja teenuste turulepääsu hõlbustamine;
- äritegevuse tõhustamine;
- innovatsiooni hõlbustamine või levitamine;
- tervise ja ohutuse või koostalitluse alaste või muude õigusaktide toetamine;
- eraelu puutumatus, julgeoleku ja koostalitluse toetamine IKT valdkonnas ning

- tegelemine peamiste ühiskondlike küsimustega, nagu kliimamuutused, loodusvarade säästlik kasutamine, elanikkonna vananemine, puudega inimeste lõimimine, tarbijakaitse, töötajate ohutus ja töötingimused.

Kohati on standardeid kasutatud vääralt, mille vältimise eest tuleks hoolt kanda.

Riikide standardiorganisatsioonid aitavad tavaliselt ellu viia riikide tööstuspoliitikat. Euroopa Liidus on neil kahetine roll:

- nad teenindavad riikide sidusrühmi ning
- nad teevad üksteisega Euroopa tasandil koostööd, et aidata Euroopa standardiorganite töö kaudu ellu viia liidu poliitikat ja ühtlustada riigistandardeid.

2. Liidu standardimispoliitika ajaloolise tausta lühiülevaade

Esimene oluline õigusakt, milles sätestati liidu standardimispoliitika, oli direktiiv 83/189/EMÜ, mille alusel riikide standardiorganisatsioonid olid kohustatud teavitama komisjoni, Euroopa standardiorganeid ja üksteist oma standardimisalastest tööprogrammidest. Direktiiv sisaldas ka artiklit, mis võimaldas komisjonil taotleda Euroopa standardiorganitelt teatud tähtjaks Euroopa standardite koostamist (toodete jaoks).

Standardimispoliitika vaatenurgast sillutati direktiiviga 83/189/EMÜ tee nn uuele lähenemisviisile ehk seadusandlikule menetlusele, mille abil ühtlustada õigusaktides tooteid käsitlevad nõuded ja kasutada ühtlustamisel olulise toetava vahendina Euroopa standardeid (harmoneeritud standardeid). Ministrite nõukogu kiitis uue lähenemisviisi heaks oma 7. mai 1985. aasta resolutsioonis *uue lähenemisviisi kohta tehnilisele ühtlustamisele ja standarditele*⁴⁷. Alates menetluse muutmisest uue õigusraamistikuga 2008. aastal⁴⁸ hõlmab menetlus suuniste andmist tooteid käsitlevate õigusaktide sisu piiramiseks oluliste nõuetega, jättes nende nõuete täitmise tehnilised üksikasjad vabatahtlike harmoneeritud standardite kujul Euroopa standardiorganite kindlaks määrata.

Uus lähenemisviis tõi kaasa vajaduse kehtestada Euroopa standardimispoliitika, et toetada tooteid käsitlevaid uusi ühtlustamisõigusakte, ning vajaduse liidu ja Euroopa standardiorganite vahelise avaliku ja erasektori partnerluse järele, et tagada ühine arusaam ühtse turu toimimist toetavatest eesmärkidest.

Meetod, mida rakendati viitamisel Euroopa standarditele liidu õigusaktides ja mida kasutati esimest korda järjekindlalt uue lähenemisviisi direktiivides, levis hiljem teistesse valdkondadesse. Ametlikult innustati rakendama seda lähenemisviisi eelkõige nõukogu 18. juuni 1992. aasta resolutsioonis⁴⁹ (punktid 17 ja 21), kus komisjoni kutsuti üles kasutama seda vajaduse korral tulevaste seaduseelnõude puhul.

Resolutsioonis (punkt 17) ärgitati ka kasutama Euroopa standardeid kui vahendit majanduslikuks ja tööstuslikuks lõimumiseks ühisturul. See hõlmab Euroopa

⁴⁷ EÜT C 136, 4.8.1985.

⁴⁸ Otsus nr 70/2008/EÜ (ELT L 218, 13.8.2008).

⁴⁹ EÜT C 173, 9.7.1992.

standardimise edendamist liidu poliitikas, isegi kui see ei põhine õigusaktidel, näiteks uute tehnoloogiate valdkonnas.

1998. aastal asendati direktiiv 83/189/EMÜ direktiiviga 98/34/EÜ.

Nõukogu 28. oktoobri 1999. aasta resolutsioonis⁵⁰ (punkt 10) on rõhutatud „Euroopa standardimise tähtsust vahendina, millega rahuldatakse Euroopa turu erivajadusi, teenitakse avalikku huvi, eelkõige toetades Euroopa poliitikat, koostatakse uutes valdkondades standardeid...”.

Oma 10. novembri 2003. aasta resolutsioonis⁵¹ tunnistab nõukogu uue lähenemisviisi tähtsust asjakohase ja tõhusa õigusliku mudelina, mis võimaldab tehnoloogilist innovatsiooni ja suurendab Euroopa tööstuse konkurentsivõimet, ning kinnitab vajadust laiendada selle põhimõtete kohaldamist uutele valdkondadele.

Komisjoni 2004. aasta teatise *Euroopa standardimise tähtsusest Euroopa poliitika ja seadusandluse raames*⁵² on rõhutatud, et „standardite kasutuselevõtu laiendamine ühenduse seadusandluse muudes valdkondades lisaks ühtsele turule [on] vägagi soovitav, võttes loomulikult arvesse kõnealuste valdkondade eripärasid, kooskõlas komisjoni ettepanekutega halduse ja parema reguleerimise kohta”.

Oma 21. oktoobri 2010. aasta resolutsioonis Euroopa standardimise tuleviku kohta⁵³ (punkt 15) märgib Euroopa Parlament „et viimastel aastatel on suurenenud standardimisvõimete arv, mis toetavad õigusloomet muudes valdkondades kui need, mida hõlmab uus lähenemisviis, mis viitab asjaolule, et kõnealust mudelit rakendatakse mitmetes ELi poliitikavaldkondades”; ka on parlament arvamusel, „et standardite kasutamist oleks soovitav laiendada lisaks ühtsele turule liidu õigusloome ja poliitika teistesse valdkondadesse, võttes vastavalt parema õigusloome põhimõtetele arvesse asjaomase valdkonna eripära”.

Komisjoni standardimistaotluste põhjal välja töötatud Euroopa standardite edukas kasutamine tooteid käsitlevates uue lähenemisviisi / uue õigusraamistiku õigusaktides viis järk-järgult Euroopa standardite laiemal kasutamiseni muude liidu õigusaktide toetamisel ja isegi sellise poliitika toetamisel, kus spetsiaalseid liidu õigusakte ei ole vastu võetud. Protsess, mis sai alguse direktiiviga 83/189/EMÜ, viis välja Euroopa standardimist käsitleva määruseni (EL) nr 1025/2012, mille alusel on Euroopa standardimine liidu tunnustatud poliitikavahend.

Määrusega lõimitakse harmoneeritud standardite kasutamine valdkondadesse, mis jäävad väljapoole tooteid käsitlevaid uue lähenemisviisi / uue õigusraamistiku õigusakte. Harmoneeritud standardeid võib kasutada ka teenuseid käsitlevate õigusaktide kohaldamise toetamisel. Samuti luuakse määrusega esmakordselt valdkonnaülene õiguslik alus Euroopa standardimise kasutamiseks ja standardimistaotluste esitamiseks eesmärgiga toetada liidu poliitikat valdkondades, kus ei ole vastu võetud spetsiaalseid liidu õigusakte.

⁵⁰ EÜT C 141, 19.5.2000.

⁵¹ Nõukogu resolutsioon, 10. november 2003, Euroopa Komisjoni teatise *Uue lähenemisviisi direktiivide rakendamise soodustamine* kohta (EÜT L 282, 25.11.2003, lk 3).

⁵² KOM(2004) 674 lõplik.

⁵³ [http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2010/2051\(INI\)](http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2010/2051(INI)).

II LISA. LIIDU STANDARDIMISPOLIITIKA VIITEDOKUMENDID

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:316:0012:0033:ET:PDF>
- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 182/2011, 16. veebruar 2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=CELEX:32011R0182>
- (3) Komisjoni teatis „Euroopa standardeid käsitlev strateegiline visioon: Euroopa majanduse jätkusuutliku kasvu edendamine ja kiirendamine 2020. aastaks” (KOM(2011) 311 lõplik, 1.6.2011)
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0311:FIN:ET:PDF>
- (4) Komisjoni talituste töödokument „Mõjuhinnang, mis on lisatud dokumendile „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa standardimist” (KOM(2011) 315 lõplik)” (SEK(2011) 671 lõplik, 1.6.2011)
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011SC0671&from=EN>
- (5) Uus õigusraamistik – tooteid käsitlevad liidu ühtlustamisõigusaktid
http://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/new-legislative-framework/index_en.htm
- (6) Üldised suunised CENi, CENELECi ja ETSI ning Euroopa Komisjoni ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni koostöö jaoks (28.3.2003)
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2003:091:0007:0011:EN:PDF>
- (7) ELi toote-eeskirjade rakendamise juhend (nn sinine raamat)⁵⁴
http://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks/index_en.htm.

⁵⁴ Vt punkt 4.1.2 Vastavus olulistele nõuetele: harmoneeritud standardid.